

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt előterjesztés valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

A tervezet előterjesztője

HATÁSVIZSGÁLATI LAP

I. A végrehajtás és az alkalmazhatóság feltételei

A rendeletek végrehajtásához szükséges személyi, tárgyi és költségvetési feltételek rendelkezésre állnak.

II. A társadalmi hatások összefoglalása

A természeti területek védetté nyilvánítása, illetve a természetvédelmi kezelési tervek kihirdetése nagyban elősegíti a hatályos Alkotmány 18. §-ában, illetve Magyarország Alaptörvénye XXI. cikk (1) bekezdésében megállapított az egészséges környezethez való jog érvényesítését, továbbá a természetvédelemmel kapcsolatos közérdek érvényre jutását. Ezen felül a miniszeri rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési tervek áttekinthetővé, kiszámítható teszik az érintettek és a döntéshozók számára a területekre vonatkozó, a természeti és táji értékek megőrzését, fenntartását szolgáló előírásokat.

III. Társadalmi költségek

Az előterjesztés alapján a jogszabálynak társadalmi költsége elhanyagolható. A vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően történt előkészítés során területi szinten az érintett önkormányzatokkal, tulajdonosokkal, gazdálkodókkal egyeztetett védetté nyilvánítások és a természetvédelmi kezelésre vonatkozó előírások az érintettek számára nem jelentenek olyan többletterhet, amely ezeknek a természetvédelmi célkitűzések megvalósítását elősegítő, vagy azokkal összhangban álló tevékenységek elmaradását eredményezheti. A természetvédelmi kezelési tervben meghatározott korlátozások és tilalmak az adott terület addigi hasznosítását – amely egyébként a védetté nyilvánítandó, megőrzendő természeti értékek fennmaradását biztosította – továbbra is lehetővé teszi. A korlátozások és tilalmak elsősorban olyan tevékenységekre vonatkoznak, amelyeknek az adott területeken való megjelenése súlyosan veszélyeztetné a természeti és táji értékeket, illetve – főleg a már korábban védetté nyilvánított területek esetében – az ezek megőrzése érdekében kifejtett addigi tevékenységek, ráfordítások eredményét. A természetvédelmi kezelésre vonatkozó előírások, továbbá a területet érintő tevékenységekre vonatkozó korlátozások, tilalmak nagyban hozzájárulnak továbbá az e területek által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások (pl. egészséges környezet, rekreáció, ökoturisztikai vonzerő fenntartása és hasznosítása) fenntartására és fejlesztésére, amelyek pénzben is kifejezhető pozitív társadalmi és költségvetési hatásokkal járnak.

IV. Költségvetési hatások

A rendelet számszerűsíthető többlettöltséget nem indukál. A III. pontban leírtak a költségvetési hatásokra is értelmezhetők.

V. Egészségügyi hatások

Az előterjesztésnek nincsen közvetlen egészségügyi hatása. Közvetetten egyértelműen hozzájárul az egészséges környezethez való jog, mint alapjog érvényesüléséhez. Magyarország kiemelkedő természeti értékeinek, biológiai sokféleségének megőrzése, fenntartása az érintett területek által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások elérhetősége hosszútávon a közösség fennmaradását és egyensúlyát segítik elő.

VI. Környezeti hatások

Az érintett természeti területek védetté nyilvánítása és a természetvédelmi kezelési tervek jogszabályi kihirdetése a terület természeti és táji értékeinek hosszú távú megőrzését segíti elő. A rendeletek elfogadása kizárólag pozitív környezeti hatásokat idéz elő, elősegítve Magyarország kiemelkedő természeti és táji értékeinek megőrzését, fenntartását. Fentiek alapján a jogalkotás elmaradása veszélyeztetné természeti területek, valamint országos jelentőségű védett természeti területek és értékek megőrzését és negatív hatást eredményezne Magyarország természeti kincsei vonatkozásában. A miniszteri rendeletek elfogadása szükséges továbbá ahhoz, hogy megfelelő jogi eszközök álljanak a hatóságok részére természeti és táji értékeket, védett természeti területeket érintő egyedi ügyek kezeléséhez.

1. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (... ..) VM rendelete**

**a Bodrogszegi Várhegy természetvédelmi terület
természetvédelmi kezelési tervéről**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

A Dévaványai, a Vértesi Tájvédelmi Körzet, a Balatonkenesei tátorjános Természetvédelmi Terület bővítéséről, valamint a Bodrogszegi Várhegy és Szendrőládi-rét természeti terület védetté nyilvánításáról és természetvédelmi kezelő megnevezéséről szóló 6/1990. (VI. 18.) KöM rendelettel védetté nyilvánított Bodrogszegi Várhegy természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* szerint állapítom meg.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Bodrogszegi Várhegy természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A fokozottan védett magyar nőszirom (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*) állományának megőrzése, a populációnak – és más védett természeti értékeknek – otthont adó élőhely, valamint a terület egyéb természeti- és táji értékeinek (beleértve a közösségi jelentőségű élőhelytípusokat és fajokat) megóvása.
- A természetes szerkezetű és összetételű (idegenhonos fajok jelenlététől mentes) növénytakaróval fedett terület megőrzése, kialakítása.
- A terület botanikai és zoológiai értékeinek teljes körű feltárása, természetvédelmi helyzetük folyamatos figyelemmel kísérése.
- A terület földtani és kultúrtörténeti értékeinek megőrzése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A terület legfőbb természeti értéke a magyar nőszirom, valamint további védett növény- és állatfajok védelme, kizárólag élőhelyvédelmi beavatkozások útján.
- A magyar nősziromnak otthont adó sztyeppréten a cserjésedés kontrollja.
- Idegenhonos fafajok és adventív lágyszárúak eltávolítása a területről.
- A terület jellegzetes tájképi értékei védelme.
- A piroxén-dácit feltárás megőrzése.
- A hatósági tájékoztató táblák kivételével a természetvédelmi infrastruktúra kiépítése tilos.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- A magyar nőszirom termőhelyén a gyepterület jellegű élőhelyek fenntartása szükséges. A cserjék visszaszorítását a vegetációs időszakon kívül, a molyhostölgy (*Quercus pubescens*) és a vastaggallyú körte (*Pyrus nivalis*) egyedek meghagyásával, kíméletesen, szelektív cserjeirtással kell elvégezni.
- Az inváziós lágyszárú fajok terjedését meg kell akadályozni.
- A füves élőhely 3-4 évente kézi módszerrel lekasálható.
- A füves élőhely legeltetése tilos.
- A fakivágás, a faanyag mozgatása és felkészítése, csak vegetációs időszakon kívül, téli időszakban (december 1.- február 28.), fagyott és havas talajviszonyok mellett szabad elvégezni.

3.1.2. Fajok védelme

- A magyar nőszirom virágzásának időszakában a Természetvédelmi Örszolgálat fokozott jelenléttel gondoskodik az állomány megóvásáról.

3.1.3. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A területen a lejtősztyepppek, bokorerdők, pusztai cserjések alkotta mozaikjából álló jellegzetes tájképet veszélyeztető tevékenységek nem végezhetők.
- Az egykori bronzkori földvár területén, a régészeti lelőhely állapotváltozásával, pusztulásával járó földmunka nem végezhető.

3.1.4. Látogatás

- A terület korlátozottan, csak a természetvédelmi hatóság engedélyével látogatható.
- A területre gépjárművel behajtani tilos.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

- Kutatás a területen korlátozottan a természetvédelmi hatóság engedélyével, részletes kutatási terv benyújtásával történhet. A kutatás eredményeit tartalmazó jelentés egy-egy példányát a kutatást végzőnek el kell juttatnia az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, továbbá az illetékes természetvédelmi hatóság részére.

3.1.6. Terület- és földhasználat

- A területen a földhasználat módja nem változtatható meg.
- Új építmény – különös tekintettel a nyomvonalas létesítményekre - kialakítása tilos.
- Vadászat csak cserkeléssel vagy hajtással végezhető.
- A területen vadászati és vadgazdálkodási létesítmény elhelyezése és vadetetés tilos.
- A területen mesterséges vadkibocsátás, zárttéri vadtartás tilos.
- A területen ipari és bányászati tevékenység tilos.
- A területen nem folytathatók technikai sportok, valamint nem szervezhető tömegsport rendezvény.
- A terület idegenforgalmi, üdülési és rekreációs célokat nem szolgálhat.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- Oktatást és bemutatást szolgáló infrastruktúra fejlesztése tilos.
- A terület határán hatósági tájékoztató táblákat kell kihelyezni, és gondoskodni kell fenntartásukról.

2. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (... ..) VM rendelete**

**a Csólyospálosi földtani feltárás természetvédelmi terület
természetvédelmi kezelési tervéről**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § l) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnökének 14/1978. OKTH számú határozatával védetté nyilvánított, valamint a Csólyospálosi földtani feltárás természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 127/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Csólyospálosi földtani feltárás természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* szerint állapítom meg.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Csólyospálosi földtani feltárás természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. A csólyospálosi földtani feltárás, a dolomitos mészkő és dolomitiszap előfordulás megóvása.

1.2. Zavartalan természeti feltételek biztosítása a területen feltárt földtani képződmények tudományos kutatásához.

1.3. A tájtörténeti-néprajzi jelentőségű „réti mészkő bányászat” (kőfejtés) jellegzetes helyének bemutatásával, megismertetésével az oktatás és az ismeretterjesztés elősegítése, a tájhoz, valamint a természethez való kötődés erősítése.

1.4. Védett növény- és állatfajok a területen található élőhelyeinek megőrzése, fenntartása.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A táji, természeti értékek fennmaradását biztosító aktív természetvédelmi kezelés.

2.2. A feltárás bemutathatóságát biztosító, valamint állagromlását megakadályozó karbantartási és fenntartási tevékenységek végzése.

2.3. A terület (földtani) természeti értékeinek irányított bemutatása, az ehhez szükséges természetvédelmi infrastruktúra fenntartása.

2.4. A védett állat- és növényfajok számára élőhelyet jelentő nádas és gyepterület megőrzése, a művelési ágtól függetlenül.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek védelme

3.1.1.1. A földtani feltárás és környezetének megőrzése, fenntartása érdekében tilos a területen bányászati tevékenység és terepalakítás, valamint a feltárás kőzet- és üledékanyagának megbontása, kivéve a természetvédelmi kezelésért felelős és a vagyonkezelői joggal is rendelkező Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) hozzájárulásával végzett kutatási célú mintavételt és állagmegóvás érdekében történő rekonstrukciót.

3.1.1.2. A 2008-ban kialakított földtani szelvény állékonyságát, stabilitását meg kell őrizni.

3.1.1.3. A terület természetes vízháztartását befolyásoló beavatkozások nem végezhetők.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.2.1. Gondoskodni kell a területen található gyepterület és nádas élőhelyek megőrzéséről, fenntartásáról.

3.1.2.2. Nád aratása szükség szerint, de legfeljebb 5 évente végezhető az igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulásával.

3.1.3. Fajok védelme

3.1.3.1. Hüllők és kétélűek a szelvényből történő kijutásának biztosítása érdekében az igazgatóság gondoskodik egy részsűs területnek a szelvényben történő kialakításáról és ezt követő folyamatos karbantartásáról.

3.1.4. Látogatás

3.1.4.1. A terület hatósági engedély nélkül kizárólag a természetvédelmi bemutatás céljára kialakított feltáró úton látogatható.

3.1.5. Oktatás és bemutatás

3.1.5.1. A feltárás bemutatathatósága érdekében a szelvényben megtelepedő növényzet szükség szerinti gyakorisággal, mechanikus módszerekkel történő eltávolításáról az igazgatóság gondoskodik.

3.1.6. Kutatás, vizsgálatok

3.1.6.1. Engedélyezett kutatási tevékenységet szolgáló létesítmények csak az igazgatóság hozzájárulásával és ideiglenes jelleggel helyezhetők el a területen.

3.1.7. Terület- és földhasználat

3.1.7.1. A területen vadgazdálkodási tevékenység nem folytatható.

3.1.7.2. Tilos gépjárművel a területre hajtani – kivéve a természetvédelmi kezelés érdekében történő gépjármű közlekedést.

3.1.7.3. Új építmény létesítése – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében történő bemutatást és természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban álló kutatást szolgáló létesítmények kivételével – tilos a területen.

3.1.7.4. Az igazgatóság gondoskodik a látogatás során esetlegesen elhagyott hulladék rendszeres elszállításáról.

3.1.7.5. Tilos a területen erdőtelepítést és faültetést végezni.

3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.8.1. Az igazgatóság a földtani feltáráshoz vezető feltáró út és a kihelyezett információs- és tájékoztató táblák folyamatos karbantartásával és fejlesztésével gondoskodik a környezettudatos nevelés, oktatás, valamint a természetvédelmi bemutatás infrastrukturális feltételeinek biztosításáról.

3. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

a Dunaszentgyörgyi-láperdő természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Dunaszentgyörgyi-láperdő természetvédelmi terület elnevezéssel a Tolna megyében, Dunaszentgyörgy és Paks közigazgatási területén lévő, az *1. mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 332 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a Duna-völgy eltűnőben lévő lápréti, láperdei, ligeterdei tájképi értékeinek, a terület természetes és természetközeli állapotú növénytakasulásainak, valamint a hozzájuk kapcsolódó állatközösségek megőrzése.

3. §

A terület természetvédelmi kezelési tervét a *2. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

1. melléklet a .../2011. (... ..) VM rendelethez

**A Dunaszentgyörgyi láperdő természetvédelmi terület
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Dunaszentgyörgy

0131/1, 0131/4, 0137/2, 0137/5, 0137/20, 0139/1, 0141/1

Paks

0147/3, 0147/6, 0147/8, 0154/3, 0156/7, 0159, 0162, 0163, 0164

Az aláhúzással jelölt helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

A Dunaszentgyörgyi-láperdő természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve**1. TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK**

1.1. A területen található, égeres láperdő, bokorfüzesek, láp- és mocsárrétek, nádasok és puhafaligetek alkotta természetes, és természetközeli élőhelymozaik (beleértve a közösségi jelentőségű élőhelytípusokat) megőrzése.

1.2. A Tolnai-Sárköz jellegzetes tájképi értékeinek, a területen található Duna-holtág maradványának megőrzése.

1.3. A terület védett állat- és növényvilágának, különös tekintettel a lápi növényfajok: a békaliliom (*Hottonia palustris*), a tőzgepáfrány (*Thelypteris palustris*), a nyári tőzike (*Leucojum aestivum*) állományának (továbbá egyéb közösségi jelentőségű fajokat) megőrzése.

1.4. A terület oktatási és bemutatási célú hasznosítása.

2. TERMÉSZETVÉDELMI STRATÉGIÁK

2.1. A terület természetvédelmi célú fenntartásának, kezelésének, fejlesztésének, tudományos kutatásának és a gazdálkodási tevékenységek tervszerű és összehangolt elvégzése.

2.2. Természet- és tájvédelmi érdekeket szolgáló erdő- és gyepgazdálkodás.

2.3. Természetszerű, őshonos fajokból álló, vegyes korú, fajokban gazdag erdők fenntartása.

2.4. A terület vízgazdálkodásának javítása, a vízvisszatartásra alkalmas módszerek kidolgozása.

2.5. A degradált területek természetességének visszaállítása.

2.6. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása, terjedésük megakadályozása aktív természetvédelmi kezeléssel.

2.7. A gyepek megőrzése érdekében a szukcessziós folyamatok lassítása, megállítása.

2.8. A természeti értékek szempontjából megfelelő vízgazdálkodás.

2.9. A természeti értékek védelmét elősegítő kutatások erdőfelújítási kísérletek, az optimális természetvédelmi kezelést megalapozó kutatások támogatása.

2.10. A természetvédelmi szemlélet erősítését segítő bemutató, oktató és ökoturisztikai célú programok kidolgozása.

3. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI FELADATOK**3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak****3.1.1. Fajok védelme**

3.1.1.1. Fokozottan védett madárfajok (elsősorban a kerecsensólyom, a fekete gólya) fészkének 100 m-es sugarú, továbbá költési és fiókanevelési időszakban (február 1-től július 31-ig) 400 m-es sugarú körzetében minden zavarással járó tevékenység (erdő-, vad- és egyéb gazdálkodási tevékenység, turizmus stb.) tilos.

3.1.1.2. A gyepeken első kaszálást legkorábban a védett növényfajok virágzása és termésérlelése (június 20.) után, amennyiben a területen földön fészkelő védett madár (a haris) költ, a költési időszak (július 20.) után lehet megkezdeni kiszorító kaszálási módszerrel, vadriasztó lánc alkalmazása mellett.

3.1.2. Látogatás

3.1.2.1. Kerékpározás, lovaglás csak a meglevő utakon lehetséges.

3.1.2.2. A területet – a jogszerűen gazdálkodók és a természetvédelmi kezelést végzők, valamint a havária helyzetet elhárítók kivételével – csak gyalogosan lehet látogatni, a földutakról tilos letérni.

3.1.3. Kutatás, vizsgálatok

3.1.3.1. A területen kutatás, kísérlet csak természetvédelmi valamint kulturális örökségvédelmi célból végezhető. A kutatás eredményeit tartalmazó jelentés egy-egy példányát a kutatást végzőnek el kell juttatnia a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban igazgatóság), és az illetékes természetvédelmi hatóság részére.

3.1.3.2. A terület természeti értékeinek teljesebb megismerése érdekében folytatni kell a terület természetvédelmi célú kutatását, a botanikai és zoológiai alapfelméréseket, a szukcessziós és regenerálódási továbbá a vízgazdálkodási vizsgálatokat.

3.1.4. Terület- és földhasználat

3.1.4.1. A tervezési területen beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

3.1.4.2. Építmény és vonalas létesítmény kialakítása tilos.

3.1.4.3. Tilos hulladék elhelyezése, deponálása.

3.1.4.4. Tűzgyújtás csak a természetvédelmi hatóság engedélyével, az igazgatósággal előzetesen egyeztetve lehetséges.

3.1.4.5. Technikai sporttevékenység nem végezhető a területen.

3.1.4.6. A vadállományt a körzeti vadgazdálkodási tervben meghatározott, az élőhelyet még nem veszélyeztető vadlétszám szintjén kell tartani.

3.1.4.7. Új vadászati létesítmények kihelyezése, a meglévők felújítása csak az igazgatósággal való előzetes egyeztetést követően lehetséges.

3.1.4.8. Tilos a vízelvezető árok mélyítése, a terület lecsapolása.

3.1.4.9. A vízrendezési munkák kivitelezése csak az igazgatósággal egyeztetett módon történhet.

3.1.4.10. Zsilip, áteresz csak a természetvédelmi célú vízellátás biztosítása érdekében, valamint vízkár elhárítása céljából létesíthető és működtethető.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántók kezelése

3.2.1.1. Hosszú távon törekedni kell a szántók természetvédelmi szempontból értékes élőhelyé alakítására.

3.2.1.2. Törekedni kell a szántó művelési ágú, de gyepeként hasznosított vadföldek vadlegelőként való fenntartására. A vadföldek újbóli felszántását, szántóföldi növények vetését kerülni kell, a szántók kezelését kaszálással, szárazúzózással kell végezni tájidegen növényfajok, gyomok megjelenésének és elterjedésének megelőzése érdekében.

3.2.2. Gyepok kezelése

3.2.2.1. Az agresszíven terjeszkedő cserje- és a nem őshonos, tájidegen fajokot cserjeirtással, szárzúzózással vagy egyenkénti eltávolítással vissza kell szorítani a gyepokról.

3.2.2.2. Az agresszíven terjeszkedő adventív növényfajokat kaszással, a folyamatos vízborítást biztosító vízszint beállításával folyamatosan vissza kell szorítani.

3.2.2.3. Az üde kaszálókat rendszeres kaszással kell fenntartani.

3.2.2.4. Felázott talajon és vízállásos helyeken tilos a kaszálás, legeltetés.

3.2.2.5. Tilos a tápanyagpótlás, a kaszálók, gyepok felülvetése, a gyepok feltörése és a vegyszerhasználat (kivéve az inváziós fás szárú növényfajok tuskóinak sarjadzás elleni vegyszeres kezelését).

3.2.3. Nádasok kezelése

3.2.3.1. Tilos a nádas égetése.

3.2.3.2. Nádgazdálkodás csak természetvédelmi célból, az igazgatósággal egyeztetett módon folytatható.

3.2.4. Erdők kezelése

3.2.4.1. A láperdőben nehézgépekkel történő erdészeti munkavégzés csak kiszáradt vagy fagyott talaj esetén lehetséges.

3.2.4.2. A területen tilos tájidegen, nem őshonos fajok telepítése.

3.2.4.3. Tilos vegyszeres védekezést alkalmazni a tájidegen fajok tuskóinak vegyszeres kezelését kivéve.

3.2.4.4. A természetközeli élőhelyek, élőlényközösségek megőrzése érdekében az őshonos fajokból álló erdőkben csak folyamatos borítást biztosító, természetes folyamatokra alapozott természetvédelmi célú erdőgazdálkodás végezhető.

3.2.4.5. Vágásérettségi kor nélküli, vegyes korszerkezetű erdőállományok kialakítására kell törekedni.

3.2.4.6. Az idegenhonos fajú erdőállományok átalakításával a termőhelynek megfelelő természetes, természetközeli állományokat kell kialakítani.

4. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

az Ebergőci-láprét természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(1) Védetté nyilvánítom Ebergőci-láprét természetvédelmi terület elnevezéssel a Győr-Moson-Sopron megyében, Ebergőc közigazgatási területén lévő, 016/1-17, 016/19-22, 018/1, 018/2, 020, 022/1, 022/3-5, 023/1-3 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 48,9 hektár kiterjedésű területet.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

2. §

A védetté nyilvánítás célja az Ikva-sík kistáj egyetlen üde lápréti jellegű élőhelyének megőrzése, különös tekintettel a területen található védett növény- és állatfajokra.

3. §

A terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Az Ebergőci-láprét természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. TERMÉSZETVÉDELMI GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK

- A terület természetes élővilágának, védett és veszélyeztetett lápi növény- és állatfajok elsősorban a kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), a szibériai nőszirm (*Iris sibirica*) és a kosbor fajok (*Orchidaceae*), a buglyos szegfű (*Dianthus superbus*) és a lápréti hangyaboglárka fajok (*Maculinea*) megőrzése, valamint a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A természetes szerkezetű és összetételű (idegenhonos fajok jelenlététől mentes) növénytakaróval fedett élőhelyek fenntartása.
- A terület botanikai és zoológiai értékeinek teljes körű feltárása, természetvédelmi helyzetük folyamatos figyelemmel kísérése és dokumentálása.

2. TERMÉSZETVÉDELMI STRATÉGIÁK

- A természetes és természetközeli láprétek, a nádasodó-magaskórós valamint a magassásos állományok természetközeli állapotának megőrzése.
- A rétek ökológiai vízigényének biztosítása.
- A becserjésedett vagy erdősödő gyeprészeken a fásszárú idegenhonos fafajok és cserjefajok visszaszorítása.
- A területen az inváziós-és özönnövények állományainak visszaszorítása.
- A nem őshonos vagy tájidegen fajokból álló faállományok és szántók extenzív gyepépé történő alakításának támogatása.

3. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI MÓDOK, KORLÁTOZÁSOK ÉS TILALMAK

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.1.1. Üde és nádasodó láprétek-rétlápok és kiszáradó kékperjés rétek, domb- és hegyvidéki gyomos üde gyepek, természetközeli gyepek felhagyott szántók

- A gyepeket évente egyszer le kell kaszálni, a kaszálás időpontját a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatósággal (a továbbiakban igazgatóság) egyeztetni kell. Amennyiben a terület állapota indokolja, akkor a kaszálások egy-egy évre elhagyhatók.
- A kaszálások időpontját évente változtatni kell. Ennek időpontja május vége és június közepe, vagy pedig augusztus végétől jelölhető ki. A kaszálások során a terület 10%-át, változó helyszínnel érintetlenül kell hagyni.
- A gyepterületeket mozaikosan, vagy sávosan kell kaszálni. Az egyes sávok vagy foltok kaszálása között legalább egy hónapnak el kell telnie.
- A kaszálások során a vadriasztó lánc használata kötelező.
- A kaszálásokat száraz időszakban kell végezni.

- A becserjésedett vagy erdősödő gyeptövezeken a cserjéket el kell távolítani.
- A cserjeirtást a téli időszakban kell elvégezni. Az ismételt cserjésedést rendszeres kaszálással meg kell akadályozni.

3.1.1.2. Nem zsombékoló magassásrétek

- Biztosítani kell a betelepülő cserjék eltávolítását.
- A magaskórós fajok térhódításának megakadályozása érdekében 3-4 évenként le kell kaszálni a magassásréteket.

3.1.1.3. Spontán cserjésedő és erdősödő területek

- A cserjéket és az idegenhonos fás szárú növényeket el kell távolítani.
- A cserjeirtást követően kaszálással kell megakadályozni a cserjék visszatelepedését.

3.1.2. Fajok védelme

- A lápréti hangyaboglárka fajok védelme érdekében biztosítani kell a táplálkozás és peterakás feltételeit. Június 30-ig el kell végezni az ismert élőhelyeken a kaszálást és a bálák lehordását, vagy amennyiben más védett fajok (elsősorban az orchideák) védelme érdekében nem lehetséges a kaszálás elvégzése, akkor az ismert élőhelyein mozaikos, esetleg sávos kaszálással kell biztosítani a tápnövény jelenlétét.
- A kornistárnics, a szibériai nőszirmos és a kosbor fajok termőhelyeiken biztosítani kell a mozaikos vagy sávos kaszálást. A kornistárnics és buglyos szegfű élőhelyeken kaszálás június közepe és augusztus közepe között nem végezhető.
- A lappföldi ujjaskosbor (*Dactylorhiza lapponica*) élőhelyén csak kézzel történő kaszálás lehetséges, július 15-e után.
- A területen az inváziós fajok, az özönnövények állományait: az akácot (*Robinia pseudo-acacia*), a magas aranyvesszőt (*Solidago gigantea*), selyemkórót (*Asclepias syriaca*), a parlagfűvet (*Ambrosia artemisiifolia*) vissza kell szorítani.

3.1.3. Látogatás

- A terület egésze szabadon látogatható.
- A területen 20 főt meghaladó tömegrendezvények nem szervezhetők.
- A tervezési területen technikai sportok nem folytathatók.
- A tervezési területen, csak a természetvédelmi fenntartás céljából lehet járművel közlekedni.
- A területen lóval és lovas fogattal közlekedni tilos.

3.1.4. Terület- és földhasználat

- Gyeptövez és erdő művelési ágú területek művelési ága csak természetvédelmi célból változtatható meg.
- Biztosítani kell az élőhelyek ökológiai vízigényét a területre jutó csapadék és talajvíz területen tartásával.
- A területen a bányászati és ipari tevékenység tilos.
- Építményt csak a természetvédelmi hatósággal egyeztetve, a terület védett természeti értékekkel nem rendelkező részén szabad létesíteni.
- A területen csak tájba illő, természetes anyagokból (kő, fa, nád) készült, a terület természetvédelmi és táji értékeinek bemutatását szolgáló építmények és objektumok helyezhetők el, melyek együttes alapterülete nem haladhatja meg a 40 m²-t.
- A területen új építésű infrastruktúra hálózat (elektromos távvezetékek és állomások, kőolaj-, földgáz- és kőolajtermék-távvezetékek) nem építhető ki.

- A területen szilárd burkolatú út vagy földút nem építhető, a meglévő földutak nyomvonalát nem módosítható.
- Vadgazdálkodási építmény és létesítmény létesítését előzetesen az igazgatósággal egyeztetni kell.
- A gyepterületen a vadállomány sűrűségét növelő berendezés (elsősorban a szóró) csak a természetvédelmi kezelés részeként létesíthető.
- Amennyiben a vaddisznó állomány a védett természeti értékek egyes állományait veszélyezteti, az állományszabályozásról gondoskodni kell.

3.2 Művelési ághoz, vagy földhasználati módokhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

- Monokultúrás termesztés alkalmazása nem lehetséges, kivéve az élő takarmánynövények, méhlegelő vagy zöldtrágya céljából vetett növényeket.
- A vetésforgó kialakításában a következő irányelveket kell figyelembe venni:
  - cukorrépa, cékla, takarmányrépa, burgonya, lóbab, szója és csillagfűt 4 évente csak egyszer kerülhet ugyanarra a táblára;
  - napraforgó 5 évente egyszer kerülhet ugyanarra a táblára;
  - legalább 5 évente egyszer pillangós vagy zöldtakarmány növényt kell termesztetni a vetésváltásban, beleértve a másodvetést is;
  - kukoricát csak alacsony nitrogénigényű növény követhet;
  - két nem élő pillangós növény termesztése között minimum 2 év szünetet kell tartani;
- A mechanikus gyomirtást a gyomok virágzása előtt el kell végezni.
- Évente eltérő mélységű talajművelés alkalmazása megengedett.
- A szalmabálákat egy hónapon belül le kell hordani a területről a betakarítást követően.
- Tápanyag utánpótlás csak szerves-, levél-, vagy biotrágyával történhet.
- Csak könnyen lebomló, szelektív (sárga és zöldkategóriás) vegyszerek használhatók.
-
- Szántó művelési ágú területeken a művelés hiányában a jövőben kialakuló gyepeket fenn kell tartani és kezdeményezni kell az ingatlan-nyilvántartásban történő átvezetést.
- Törekedni kell arra, hogy a tervezési terület 15%-án a tavaszi belvizek megmaradjanak.
- A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalmakazal, stb.) csak a szántókon hozható létre.
- A területhatár megjelölése csak természetes anyagokkal (faoszlopok) történhet.

3.2.2. Gyepterület (rét, legelő) művelési ágú területek kezelése

- A területen meszezés, drénezés és öntözés nem engedélyezett.
- Ideiglenes vagy állandó épületek létesítése csak az illetékes természetvédelmi hatóság jóváhagyásával lehetséges.
- A terület gyepei csak kaszálással hasznosíthatók, a legeltetés nem engedélyezett.
- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók (a kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni).
- A kaszálást és aprítást a lehető legmagasabb (legalább 15 cm) tarlót meghagyva kell végezni.
- A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.
- A bálázást és a szénalehordását egy hónapon belül el kell végezni.

- Kaszálásra csak a víz visszahúzódása után kerülhet sor, megfelelően száraz talajviszonyok között.
- Minden gépi munkát a gyepterület károsítása nélkül kell végezni.
- A területen a lecsapolás és a vízelvezetés nem megengedett
- A gyepeken a tápanyag-utánpótlása nem megengedett.
- A becserjésedett vagy erdősödő gyepfoltokon cserjeirtást kell végezni a talaj fagyott állapotában, és az ismételt cserjésedést rendszeres kaszálással meg kell akadályozni.
- Növényvédelemi beavatkozás csak a természetvédelmi hatóság engedélyével végezhető.
- A gyepek esetében kizárólag a természetvédelmi kezelés részeként (különös tekintettel az inváziós fajok eltávolítására) engedélyezhető a vegyszer használata.
- A növényvédelmi beavatkozások során szántóföldek esetében legalább 10 méter széles vegyszerezetlen táblaszegélyt kell hagyni.

3.2.3 Erdők kezelése

- A területen tuskózás és talajelőkészítés nem végezhető.
- Vegyszerhasználat kizárólag az inváziós növényfajok és özönnövények eltávolítása érdekében engedéllyel végezhető.
- A területen fakitermelést végezni, továbbá a faanyagot közelíteni csak fagyott talajon lehet.
- A tisztások erdősítése tilos.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a Tvt. 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza

5. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (... ..) VM rendelete**

a Fertő-Hanság Nemzeti Park bővítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom és a 2/1991. (II. 9.) KTM rendelettel létesített, az 5/1994. (III.8.) KTM rendelettel, valamint az 1/1999. (I. 18.) KöM rendelettel bővített Fertő-Hanság Nemzeti Park területéhez csatolom a Fertőrákos és Sopron közigazgatási területéhez tartozó, az *1. mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 149,4 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a terület változatos, természetes élőhelyei, továbbá a hozzá kapcsolódó növény- és állatfajok fennmaradásának biztosítása, valamint a tájképi értékük és a Páneurópai Piknik emlékhelyének megőrzése.

3. §

A bővítési terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet *2. melléklete* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

1. melléklet a .../2011. (... ..) VM rendelethez

**A Fertő-Hanság Nemzeti Park bővítési területének
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Páneurópai Piknik Emlékhely

Fertőrákos

050/1-2, 057/3-8, 057/10-11

Nemeskút és környéke

Sopron

059/1-3, 060/, 061/1-3, 0318/2-23, 0318/26-32, 0318/35-39, 0331/1

Katonai gyakorlótér

Sopron

033/1, 041/

Balfi út menti völgy

Sopron

0318/2-23, 0318/26-32, 0318/35-39, 0331/1

Az aláhúzással jelölt helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

A Fertő-Hanság Nemzeti Park bővítési területének természetvédelmi kezelési terve

1. TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK

- A területek élőhelyi és tájképi értékeinek megőrzése, a természetes élőhelyek állapotának javítása.
- A Páneurópai Piknik helyszínének, emlékhelyként történő a megőrzése.
- A területek feldarabolódásának és elszigetelődésének megakadályozása.
- A területen előforduló védett és fokozottan védett növényfajok és állatfajok megóvása, állományuk fenntartása, életfeltételeik biztosítása, valamint a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.

2. TERMÉSZETVÉDELMI STRATÉGIÁK

- Az élőhelyeknek megfelelő természetközeli földhasználatok biztosítása.
- A területen található védett értékeket veszélyeztető tényezők felszámolása.
- A területen felhalmozódott fűavár eltávolítása, és képződésének megakadályozása.
- A terület beépítésének, belterületbe vonásának megakadályozása.

3. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI MÓDOK, KORLÁTOZÁSOK ÉS TILALMAK

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1 Élőhelyek kezelése és fenntartása

- Az egykori katonai gyakorlótér területét elsősorban legeltetéssel kell hasznosítani. Ennek hiányában évente kétszer le kell kaszálni a területet.

3.1.2 Fajok védelme

Az egykori katonai gyakorlótéren biztosítani kell az ürge (*Spermophilus citellus*) fennmaradásához szükséges feltételeket.

3.1.3 Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A Páneurópai Piknik Emlékhely területének emlékhely jellegét fenn kell tartani.

3.1.4 Látogatás

- A területek gyalogosan szabadon látogathatók.
- A területen nagy látogatottságot (20 főt meghaladó) előidéző tömegrendezvények nem szervezhetők, kivéve a Páneurópai Piknik Emlékhelyhez tartozó területeket.
- A területen gépjárművel közlekedni csak a meglévő utakon, a természetvédelmi kezelés megvalósítása, továbbá a már meglévő épületek, építmények fenntartásával összefüggő tevékenységek elvégzése céljából szabad.

3.1.5 Terület- és földhasználat

- A területen a hulladék lerakását meg kell akadályozni, az illegálisan lerakott hulladékot el kell távolítani.

Gyep (legelő), gyepek (rét), fás legelő, erdő és nádas művelési ágú területek művelési ága csak a természetvédelmi kezelés részeként, természetvédelmi célból változtatható meg.

- A területek belterületbe vonása nem engedélyezhető.

- Építményt csak a természetvédelmi hatósággal egyeztetve, a terület védett természeti értékekkel nem rendelkező részén szabad létesíteni.

- A területen csak tájba illő, természetes anyagokból készült, a terület természetvédelmi és táji értékeinek bemutatását szolgáló építmények és objektumok helyezhetők el, melyek együttes kiterjedése nem haladhatja meg a 40 m²-t.

- A területen kerítések és kapuk létesítése tilos, kivételt képez ez alól a vadkárelhárító kerítés. A karámok és a kerítések kizárólag természetes anyagból készülhetnek.

A területen vonalas létesítmény (út, elektromos áramot szállító vezeték, földgáz- és kőolajszállító vezeték) nem építhető.

- A területen vadföld, szóró, etető létesítését előzetesen Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban igazgatóság) egyeztetni kell.

- Amennyiben a vaddisznó állomány a védett természeti értékek egyes állományait különösen veszélyezteti, a vadgazdálkodó köteles az állomány apasztásáról gondoskodni.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1 Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- A nedves mocsárréteket továbbá lápréteket évente egyszer, mozaikosan kell kaszálni. A kaszálásokat május végétől június végéig tartó időszakban kell elvégezni. A lekaszált szénát a kaszálás követően legkésőbb egy hónapon belül el kell távolítani a területről.

- A száraz gyepeket elsősorban legeltetéssel lehet hasznosítani. Legeltetés hiányában évente egyszer kaszálni kell őket, vagy más eljárással biztosítani kell a felhalmozódó fűavar időszakos eltávolítását. Legeltetéssel történő hasznosítás esetén évi egy vagy két tisztítókaszálassal kell biztosítani a gyomosodás megelőzését.

- Tilos a gyepek felülvetése, lazítása, műtrágyázása, feltörése, kiszáritása.

3.2.2 Erdők kezelése

- A körzeti erdőtervben szereplő tisztások nem erdősíthetők be, tisztás jellegüket fenn kell tartani.

- Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a Tvt. 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.

6. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési vízügyi miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

az Iváni-szikések természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Iváni-szikések természetvédelmi terület elnevezéssel a Győr-Moson-Sopron megyében, Csáfordjánosfa, Csér, Iván közigazgatási területén lévő, az *1. mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 96,2 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a terület természetvédelmi szempontból értékes életközösségeinek, valamint védett növény- és állatfajainak, továbbá élettelen természeti és táji értékeinek megőrzése, az azok vizsgálatát célzó kutatások lehetőségének biztosításával.

3. §

A védett természeti terület természetvédelmi kezelési tervét a *2. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Az Iváni-szikések természetvédelmi terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai*Csáfordjánosfa*014*Csér*021, 022/3, 022/4, 022/5*Iván*066/18, 066/19, 066/20, 066/21, 0350/3, 0350/4, 0350/6, 0350/7, 0351/2, 0360/3, 0360/4, 0360/5, 0361, 0362/5a, 0363, 0364/1, 0364/2, 0364/4, 0364/5, 0364/11, 0364/14, 0407/1, 0407/2, 0407/3, 0407/4, 0408

Az aláhúzással jelölt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

Az Iváni-szikesek természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület természetes élővilágának és jellemző élőhelyeinek (beleértve a közösségi jelentőségű fajokat és élőhelytípusokat) megőrzése különös tekintettel az azokon található, természetvédelmi szempontból értékes életközösségekre és maradványaikra (kiemelten a szolonyeces sziki rétre /*Agrostio-Alopecuretum pratensis*/, sziki erdőpuszta-rétre /*Peucedano-Asteretum sedifolii*/), valamint a védett növény- és állatfajokra (kiemelten a mocsári nőszőfüre /*Epipactis palustris*/, keskenylevelű tüdőfűre /*Pulmonaria angustifolia*/, sziki kocsordra /*Peucedanum officinale*/)
- Az Iváni-szikesek élettelen természeti- és táji értékeinek megőrzése.
- A természetvédelmi szempontból jelentős élőhelyek állapota és a védett fajok elterjedése rendszeres vizsgálata, és a terület természeti értékei részletes vizsgálatát célzó kutatások lehetőségének biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A sziki erdőpuszta-rét (sziki kocsordos magaskórós) társulás zavartalanságának biztosítása.
- A természetes és természetközeli mocsárrétek és sziki rétek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A gyepterületek cserjésedésének, a cserjék terjedésének megakadályozása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A nem őshonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok állományainak visszaszorítása és további terjedésük megakadályozása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A kisalföldi szolonyec szikesek maradványainak és életközösségeinek mind teljesebb helyreállítása.
- A gyepek mozaikos kaszálással és legeltetéssel történő fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése és fenntartása

Üde rétek, kaszálók és származékaik

- Az üde, megfelelő természetességi állapotú gyepeket évente legfeljebb két alkalommal le kell kaszálni.
- A kaszálások időpontját évente változtatni kell. Az első kaszálás időpontja május vége és június vége közé kell, hogy essen, a második kaszálás időpontja szeptembertől jelölhető ki. A kaszálások során
  - a terület 10%-át változó helyszínnel érintetlenül kell hagyni, vagy
  - mozaikos, vagy sávos kaszálást kell végezni. Az egyes területrészek kaszálása között legalább egy hónapnak el kell telnie.

- A kaszálások során vadriasztó lánc használata kötelező.
- A fenti előírásokkal érintett területek elhelyezkedéséről a terület természetvédelmi kezeléséért felelős Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a gazdálkodót, vagy a földhasználót.

Szikes gyepek és származékaik

- A szikes gyepek elsősorban legeltetéssel hasznosíthatók.
- A legeltetési hasznosítás elmaradása esetén 2–4 évente biztosítani kell a felhalmozódott avar eltávolítását.
- Biztosítani kell a spontán betelepülő cserjék időszakos eltávolítását. Cserjeirtásra az igazgatósággal történő konzultációt követően kerülhet sor.
- Legeltetéssel történő hasznosítás esetén évi legfeljebb két tisztítókaszálással kell biztosítani a gyomosodás megelőzését.
- A tulajdonos, a földhasználó és a termelő elsősorban mechanikai módszerekkel, szükséges esetén vegyszerhasználattal köteles megakadályozni a következő fajok terjedését:
  - magas aranyvessző (*Solidago gigantea*),
  - akác (*Robinia pseudo-acacia*)
 az üzemtervezett erdők és a fasorok kivételével.
- A fenti előírásokkal érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a gazdálkodó, vagy a földhasználót.

3.1.2. Fajok védelme

- A molyhos őszirózsa (*Aster canus*) élőhelyén évente csak egyszer (június végéig) végezhető kaszálás.
- A sziki kocsord élőhelyének zavartalanságát biztosítani kell.
- A fenti előírásokkal érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a gazdálkodót, vagy a földhasználót.

3.1.3. Látogatás

- A területen nagy (egyidőben 50 főt meghaladó) látogatottságot előidéző tömegrendezvények nem szervezhetők.
- A területen technikai sportok (különösen motorcross, hegyikerékpározás, közlekedés motoros szánnal, terepi autóverseny) nem folytathatók.

3.1.4. Kutatás, vizsgálatok

- A területen bármilyen jellegű engedélyezett kutatási tevékenység kizárólag részletes kutatási tervvel, az igazgatósággal egyeztetett módon végezhető. A kutatás eredményeit tartalmazó publikáció egy-egy példányát a kutatást végzőnek el kell juttatnia az igazgatóság és az illetékes természetvédelmi hatóság részére.
- A kutatási tevékenység nem járhat terepátalakítással, talajbolygatással a szükséges mértéken felül, továbbá a növénytakaró indokolatlan mértékű károsításával és védett fajok zavarásával.
- Az igazgatóságnak gondoskodnia kell a terület és természeti értékei állapotában bekövetkező változások nyomon követéséről és azok dokumentálásáról.

3.1.5. Terület- és földhasználat

- A területen csak tájba illő, természetes anyagokból (kő, fa, nád) készült, a terület természetvédelmi és táji értékeinek bemutatását, vagy a pásztorok szálláshelyéül, vagy a

legelő állatok védelmét szolgáló építmények létesíthetők, amelyek alapterületének összes kiterjedése nem haladhatja meg a 400 m²-t.

- Légvezeték, kőolaj-, földgáz- és kőolajtermék-távvezeték, valamint ehhez kapcsolódó létesítmény, átmenő forgalmat eredményező szilárd burkolatú út nem létesíthető a területen.
- Ipari tevékenység nem végezhető a területen.
- Új bányatelek nem alakítható ki, a meglévő bányatelkek területe nem bővíthető.
- Meglévő, de művelés alatt nem álló bányatelken a bányászat csak a mezőgazdasági művelés alóli kivonás után kezdhető meg.
- Termőföld művelés alóli kivonása csak a természetvédelmi kezelés részeként, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében engedélyezhető.
- Zárttéri vadtartás, vadaspark, vadaskert, vadföldek létesítése és vadkibocsátás tilos.
- A területet érintő éves vadgazdálkodási tervekben a kilövési számokat úgy kell megállapítani, hogy az 5 éven belül biztosítsa a vaddisznó állomány nagyságának a terület természetes eltartóképeségére való csökkentését.

3.1.6. Természetvédelmi infrastruktúra

- A terület élettelen és élő természeti értékeit bemutató információs táblát kell létesíteni.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gyepok kezelése

- Melioratív meszezés, drénezés és öntözés tilos.
- A gyepekre betelepülő cserjéket rendszeresen el kell távolítani. A fák és cserjék aránya a 40%-ot ne haladja meg az egyes gyeptöblökon.
- Gyep művelési ág csak a természetvédelmi kezelés részeként, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében változtatható meg.

Legelőként használt területek

- Csak szarvasmarha, juh, kecske, szamar, ló és bivaly legeltethető. Túllegeltetés tilos.
- A legeltetési időszak végén, de szükség esetén közben is, évente tisztító kaszálást kell végezni.
- Téli legeltetés tilos.
- Nedves időszakban tilos a legeltetés.

Kaszálóként használt területek

- A kaszálást a lekaszálandó terület közepétől kifelé haladva kell végezni, a terület szegélyét utoljára kell lekaszálni.
- A bálázást és a széna lehordását a kaszálást követő egy hónapon belül el kell végezni.
- Minden gépi munkát a gyepterület károsítása nélkül kell elvégezni.

3.2.2. Erdők kezelése

- A területen a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló, természetszerű fajösszetételű és szerkezetű állományokat kell kialakítani és fenntartani.
- Nem őshonos, valamint a termőhelynek nem megfelelő fafajokat elegyfajként is tilos ültetni.
- Az erdőgazdálkodási tevékenység során a termőhelyi viszonyok figyelembe vételével biztosítani kell a természetes felújulás lehetőségét.
- Az ápolások, gyérítések során kíméletükkel biztosítani kell az állománynak megfelelő cserjeszint kialakulását.

- Az ápolások és gyérítések során biztosítani kell a tájidegen fajok, különösen az akác eltávolítását.
  - A fakitermelés és a közelítés csak vegetációs perióduson kívül (október 1–március 1.) történhet.
  - Fokozottan védett madárfaj fészkének 100 m-es körzetében fészkelési időszakban biztosítani kell a zavartalanságot. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja az erdőgazdálkodót.
- Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a Tvt. 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.

7. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (... ..) VM rendelete**

a Körös-Maros Nemzeti Park bővítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(1) Védetté nyilvánítom és a 3/1997. (I. 8.) KTM rendelettel létesített, és a 4/1999. (V. 5.) KöM rendelettel bővített Körös-Maros Nemzeti Park területéhez (Kis-Sárrét területi egység) csatolom a Mezőgyán és Zsadány közigazgatási területéhez tartozó, az *1. mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 281,9 hektár kiterjedésű területet.

(2) Védetté nyilvánítom és ugyancsak a Körös-Maros Nemzeti Park területéhez (Maros-ártér területi egység) csatolom a Magyarcsanak közigazgatási területén lévő 077/1, 077/2, 077/3, 077/4, 077/5 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 24 hektár kiterjedésű területet.

(3) Az *1. mellékletben*, valamint a (2) bekezdésben felsorolt ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

2. §

A védetté nyilvánítás célja:

- a) a Kis-Sárrét természetes és természetközeli állapotban fennmaradt tájrészleteinek megőrzése, a területre természetes állapotban jellemző életközösségek, növénytakasúások fenntartása, a területen előforduló őshonos növény- és állatfajok állományai hosszú távú fennmaradásának biztosítása;
- b) a Maros vízrendszerén kialakult jellegzetes tájszerkezet megőrzése, hosszú távon a terület visszagyepesítése és a természetvédelmi szempontból értékes fajok valamint élőhelyük megóvása.

3. §

A bővítési területek természetvédelmi kezelési tervét e rendelet *2. és 3. melléklete* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

1. melléklet a .../2011. (... ..) VM rendelethez

**A Körös-Maros Nemzeti Park kis-sárréti bővítési területének
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Mezőgyán

0315/9, 0315/10, 0315/11, 0315/12, 0315/13, 0315/16, 0315/17, 0315/18

Zsadány

0156/2, 0156/3, 0156/4, 0156/5, 0156/6, 0156/28, 0156/29, 0156/30, 0156/31, 0156/32,
0156/33, 0156/34

A Körös-Maros Nemzeti Park Kis-sárréti bővítési területének természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A Kis-Sárrét természetes és természetközeli állapotban fennmaradt tájrészleteinek megőrzése.
- A területre természetes állapotban jellemző életközösségek, növénytársulások (beleértve a közösségi jelentőségű élőhelytípusokat), kiemelten a sziki erdőpuszta-rét (*Peucedano-Asteretum sedifolii*), az ürmös szikes puszta (*Artemisio santonici –Festucetum pseudovinae*) és a löszpusztarét társulás (*Salvia nemorosae-Festucetum rupicola*) megőrzése és fenntartása.
- A területen előforduló őshonos növény- és állatfajok (beleértve a közösségi jelentőségű fajokat), kiemelten az öldöklő aszat (*Cirsium furiens*), a gyapjas gyűszűvirág (*Digitalis lanata*), a tűzok (*Otis tarda*), a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*) állományai hosszútávú fennmaradásának biztosítása.
- Botanikai, zoológiai kutatások szervezése, zavartalan természeti feltételek biztosítása a tudományos kutatásokhoz.

2. Természetvédelmi stratégiák

A területen előforduló növénytársulások, állatközösségek, védett és ritka, veszélyeztetett növény- és állatfajok állományainak, valamint a terület táji értékeinek hosszú távú megőrzése érdekében:

- a terület természeti, táji értékei szempontjából optimális természetvédelmi kezelési módok kialakítása és fenntartása,
- a gyepek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel, kivéve a sziki erdőpuszta-rét társulást, ahol csak cserjésedés esetén indokolt aktív természetvédelmi kezelés,
- a területet érintő emberi hatások alacsony intenzitásának megtartása,
- az inváziós és nem őshonos fajok állományainak visszaszorítása, terjedésük megakadályozása aktív természetvédelmi kezeléssel.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- A gyepek jellegű élőhelyeket legeltetéssel vagy kaszálással kell fenntartani a 3.2.2. alpontban a legeltetésre, kaszálásra vonatkozó előírásoknak megfelelően.
- A nádasodás, gyékényesedés megakadályozása, visszaszorítása érdekében a nádasodó, gyékényesedő területeket legeltetni, kaszálni kell.
- Az inváziós fajok betelepülését, terjedését meg kell akadályozni, meglévő állományait mechanikus módszerekkel, vagy vegyszeres kezeléssel kell visszaszorítani.

3.1.2. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A tájképi értékek megőrzése érdekében új építmények létesítésekor gondoskodni kell tájba illesztésükről.
- Mezőgazdasági művelés alatt álló területeken gondoskodni kell a magányos fák, dűlőutak melletti mezsgyék, fasorok, erdősávok, cserjés foltok fenntartásáról, valamint szükség szerinti pótlásáról.
- A mezőgazdasági kultúra megválasztásakor a térségi adottságok mellett figyelembe kell venni a táj karakterét és a gazdálkodás hagyományait.
- Természeti környezetben tett beavatkozásokat, különösen élőhelyrekonstrukciót a tájtörténeti információkkal, az aktuális természeti adottságokkal és a rendelkezésre álló erőforrásokkal összhangban kell megtervezni és megvalósítani.
- A területen átmenő nyomvonalas létesítmények, elsősorban középvezetű légvezetékek kiváltását a rendelkezésre álló források függvényében folytatni kell.
- A gyepek növényzettel borított területeken gondoskodni kell a használaton kívüli, rossz állapotban lévő, gazdálkodással összefüggő építmények és berendezések elbontásáról. A használni kívántakat tájba illő és a térségre jellemző módon kell felújítani. Gondoskodni kell állaguk megőrzéséről, környezetük gondozottságáról.

3.1.3. Kutatás, vizsgálatok

- Engedélyezett kutatási tevékenységet a természetvédelmi kezelésért felelős Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) a tevékenység megkezdését megelőző tájkoztatását követően lehet végezni.
- A kutatási engedély kérelem mellékleteként a kérelmezőnek részletes kutatási tervet kell benyújtania a természetvédelmi hatóság részére.
- A kutatás eredményeit tartalmazó publikációk egy-egy példányát meg kell küldeni az igazgatóság és az illetékes természetvédelmi hatóság részére.

3.1.4. Terület- és földhasználat

- Beépítésre szánt területet kijelölni, vagy beépítésre nem szánt területet beépíteni csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében lehet, de csak akkor, ha az említett célok másként nem valósíthatók meg.
- A területen ipari létesítmény, bánya, hulladéklerakó, dögkút, szennyvíziszap- és hígtrágya tározó létesítése tilos.
- Építmények létesítése természetes anyagok felhasználásával, a területre hagyományosan jellemző, tájba illő módon történhet.
- 20 kV-os vagy ennél nagyobb feszültségű villamos energia szállító vezeték csak földkábeles megoldással létesíthető a területen.
- Mobil távközlési rendszer bázisállomása (mobiltorony), valamint szélenergia nem létesíthető a területen.
- A jelenlegi földhasználati mód csak természetszerűbb, vagy extenzívebb hasznosítás irányába változtatható a területen az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében.
- Vad mesterséges tenyésztése tilos.
- Tilos a vadkibocsátás. Kivételt képez ez alól a fogoly kibocsátása, melyet az igazgatósággal történő előzetes egyeztetést követően végezhet a vadászatra jogosult.
- Évente két alkalommal engedélyezhető társas vadászat a területen.
- Vadászat során keletkezett hulladék, lőszerhüvely nem maradhat a területen, a vadászat befejeztével a hulladékot el kell távolítani a területről.
- Állandó vadászati és vadgazdálkodási berendezés nem létesíthető.

- Vad etetésére kizárólag mobil etetők használhatók, amelyek csak a vadetetés időszakában lehetnek a területen. Ezt követően haladéktalanul el kell távolítani a területről az etetőket a maradék takarmánnyal együtt. Az etetők számát és elhelyezkedését a kihelyezést megelőzően egyeztetni kell az igazgatósággal.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántók kezelése

- A területen nem végezhető mélyítő szántás és hígtrágya kijuttatása.
- Előnyben kell részesíteni azokat a térségre hagyományosan jellemző haszonnövény fajokat és -fajtákat, amelyek nem igényelnek intenzív termesztéstechnológiát.
- A gazdálkodás során minimális munkaművelti rendszert kell alkalmazni. Gyep és szántó határvonalát a gyepterület rovására nem lehet megváltoztatni.
- A tápanyag-utánpótlást elsősorban szerves trágyázásra és pillangósok vetésére, zöldtrágyázásra kell alapozni.
- A károkozók elleni védekezés során a megelőzést és mechanikai, vagy biológiai eljárásokat kell előnyben részesíteni.
- Gépi kaszálást és aratást a tábla közepétől, vagy a táblaszél mellől indulva, állatok zárványterületre szorítása nélkül, vadriasztó lánc alkalmazásával kell végezni. Fokozottan védett madár fészkének megtalálása esetén tájékoztatni kell az igazgatóságot.

3.2.2. Gyepek (rétek, legelők) kezelése

- A területen nem végezhető talajjavítás, melioráció, öntözés, fogasolás, felülvetés, szerves és műtrágya kijuttatása, vegyszerhasználat, gyepegetés, libalegeltetés.
- A becserjésedés megakadályozása, a cserjék visszaszorítása érdekében a területet rendszeresen kaszálni, vagy legeltetni kell. A becserjésedő gyepeken cserjeirtást kell végezni.
- A kaszáló és legelő jellegű területeket külön kell választani és törekedni kell arra, hogy a gyepekezelés (használat) ennek megfelelően történjék. Ez nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy adott évben esetenként a legelők egyes részeit kaszálják, vagy a kaszálókat kaszálás után legeltessék.
- A legeltethető állatfajok: juh, szarvasmarha, bivaly, ló és szamár; kecske csak keresőként, juhállománnyal együtt, sertés csak természetvédelmi indokból, az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
- Az alul- és túllegeltetést kerülni kell, kivéve, ha az a természetvédelmi kezelés részeként, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében történik. Kiemelten jelentős fajok életfeltételeinek megteremtése és fenntartása érdekében az igazgatóság által meghatározott területeken túllegeltetést kell alkalmazni.
- Legeltetés a túllegeltetés elkerülésével, pásztoroló vagy szakaszolt legeltetéssel végezhető a tavaszi felszáradástól az őszi esőzések beálltaig, általában április 24. és november 30. között. Ettől eltérő időszakban legeltetés csak száraz talajállapot mellett, a gyepterület károsodása nélkül végezhető.
- Nagy kiterjedésű, összefüggő területek egyidejű lekaszálását el kell kerülni.
- A kaszálás során kaszálatlan sávok, táblák kijelölése szükséges az igazgatósággal való egyeztetés alapján.
- Gépi kaszálást a tábla közepétől, vagy a táblaszél mellől indulva, állatok zárványterületre szorítása nélkül, vadriasztó lánc alkalmazásával kell végezni. Fokozottan védett madár fészkének megtalálása esetén tájékoztatni kell az igazgatóságot. A lekaszált, bebálázott szénát lehetőség szerint a bálázás utáni 20 napon belül, de legkésőbb július 31-ig el kell

szállítani a területről. Az esetleges sarjúkaszálás során a fenti előírásoknak megfelelően kell eljárni.

- A terület gyommentességét szükség szerinti gyakoriságú tisztító kaszálással, vagy egyéb, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon kell biztosítani; a területet hulladékmentesen kell tartani.
- Legeltetés és egyéb, gyepen végzett tevékenység csak száraz talajállapot mellett történhet.
- A legelőn tartott állatállomány elhelyezésére az igazgatósággal előzetesen egyeztetett helyen ideiglenes jellegű karám létesíthető. A karámbeli elhelyezés helyéről a felhalmozódott trágyát el kell szállítani és a területet eredeti állapotába kell visszaállítani.
- Az állatállomány gondozószemélyzetének elhelyezésére az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon telepíthető ideiglenes szálláshely.

3.2.3. Erdők kezelése

- A Zsádány 36D, 36G, 36H erdőrészek esetében az akácos állományokat őshonos tölgyes állományokra kell lecserélni cser, magyar kőris, mezei szil, mezei juhar, vadgyümölcsök elegyítése mellett.
- A Zsádány 36B, 36E, 36F erdőrészek esetében a pótlások során magyar kőris, mezei szil, mezei juhar, tatárjuhar elegyfajokat kell bevinni az állományba.
- Az állománynevelési munkák során a holt faanyag legalább 20 %-át a területen kell hagyni a korhadéklakó életközösségek megőrzése érdekében. Az állománynevelési munkák során a nem őshonos fajok egyedeit kell elsősorban eltávolítani.
- Törekedni kell az őshonos elegyfajok elegyarányának fenntartására, egyedeinek védelmére.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a Tvt. 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.

3.2.4. Művelés alól kivett területek kezelése

- A területre természetes állapotában jellemző vízháztartás kialakulásának elősegítése érdekében a csatornákat, árkokat meg kell szüntetni.

**A Körös-Maros Nemzeti Park
Maros-ártéri bővítési területének természetvédelmi kezelési terve**

1. Természetvédelmi célkitűzések

- Természetvédelmi szempontok érvényesítése a terület- és földhasználat során a területen található táji és természeti értékek (beleértve a közösségi jelentőségű fajokat és élőhelytípusokat) megőrzése, fenntartása érdekében.
- A terület mielőbbi visszagyepesítése, majd legelőként/kaszálóként való hasznosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

A visszagyepesítést követően a területen megjelenő növénytakasulások, állatközösségek, védett és ritka, veszélyeztetett növény- és állatfajok állományainak hosszútávú megőrzése érdekében:

- a terület természeti, táji értékei szempontjából optimális természetvédelmi kezelési módok kialakítása és fenntartása,
- a területet érintő emberi hatások alacsony intenzitásának biztosítása
- a gyepek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel,
- az inváziós és nem őshonos fajok állományának visszaszorítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- A visszagyepesítést követően a gyepek jellegű élőhelyeket legeltetéssel és kaszálással kell fenntartani a 3.2.2. alpontban a legeltetésre, kaszálásra vonatkozó előírásoknak megfelelően.
- A visszagyepesítést követően az inváziós fajok betelepülését, terjedését meg kell akadályozni, meglévő állományait mechanikus módszerekkel, vagy vegyszeres kezeléssel kell visszaszorítani.
- A visszagyepesítést követően a nádasodás, gyékényesedés megakadályozása, visszaszorítása érdekében a nádasodó, gyékényesedő területeket legeltetni, kaszálni kell.

3.1.2. Táj-és kultúrtörténeti értékek

- A terület tájképi értékeinek megőrzése érdekében új építmények létesítésekor gondoskodni kell tájba illesztésükről.
- Mezőgazdasági művelés alatt álló területeken gondoskodni kell a magányos fák, a dűlőutak melletti mezsgyék, fasorok, erdősávok, cserjés foltok fenntartásáról, valamint szükség szerinti pótlásáról.
- A mezőgazdasági kultúra megválasztásakor a térségi adottságok mellett figyelembe kell venni a táj karakterét és a gazdálkodás hagyományait.

- Természeti környezetben tett beavatkozásokat, különösen élőhelyrekonstrukciót a tájtörténeti információkkal, az aktuális természeti adottságokkal és a rendelkezésre álló erőforrásokkal összhangban kell megtervezni és megvalósítani.
- A gyepek növényzettel borított területeken gondoskodni kell a használaton kívüli, rossz állapotban lévő, gazdálkodással összefüggő építmények és berendezések elbontásáról. A használni kívántakat tájba illő és a térségre jellemző módon kell felújítani. Gondoskodni kell állaguk megőrzéséről, környezetük gondozottságáról.

3.1.3. Kutatás, vizsgálatok

- Engedélyezett kutatási tevékenységet a természetvédelmi kezelésért felelős Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) a tevékenység megkezdését megelőző tájékoztatását követően lehet végezni.
- A kutatási engedély kérelem mellékleteként a kérelmezőnek részletes kutatási tervet kell benyújtania a természetvédelmi hatóság részére.
- A kutatás eredményeit tartalmazó publikációk egy példányát meg kell küldeni az igazgatóság és az illetékes természetvédelmi hatóság részére.

3.1.4. Terület- és földhasználat

- A területen ipari létesítmény, bánya, hulladéklerakó, dögkút, szennyvíziszap-, és hígtrágya tározó létesítése tilos.
- 20 kV-os vagy ennél nagyobb feszültségű villamos energia szállító vezeték csak földkábeles megoldással létesíthető a területen.
- Mobil távközlési rendszer bázisállomása (mobiltorony), valamint szélenergia nem létesíthető a területen.
- A jelenlegi földhasználati mód csak természetesebb, vagy extenzívebb hasznosítás irányába változtatható a területen az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében.
- Vad mesterséges tenyésztése tilos.
- Tilos a vadkibocsátás. Kivételt képez ez alól a fogoly kibocsátása, melyet az igazgatósággal történő előzetes egyeztetést követően végezhet a vadászatra jogosult.
- Évente két alkalommal engedélyezhető társas vadászat a területen.
- Vadászat során keletkezett hulladék, lőszerhüvely nem maradhat a területen, a vadászat befejeztével a hulladékot el kell távolítani a területről.
- Állandó vadászati és vadgazdálkodási berendezés nem létesíthető.
- Vad etetésére kizárólag mobil etetők használhatók, amelyek csak a vadetetés időszakában lehetnek a területen. Ezt követően haladéktalanul el kell távolítani a területről az etetőket a maradék takarmánnyal együtt. Az etetők számát és elhelyezkedését a kihelyezést megelőzően egyeztetni kell az igazgatósággal.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése (visszagyepesítés előtt)

- A területen nem végezhető mélyítő szántás; hígtrágya kijuttatás.
- Elsősorban a hagyományos, a térségre jellemző, a védett és fokozottan védett fajok megőrzésével összhangban álló kultúrák termesztethetők. Előnyben kell részesíteni azokat a fajokat, amelyek nem igényelnek intenzív termesztéstechnológiát.
- A gazdálkodás során minimális munkaművelési rendszert kell alkalmazni. Gyep és szántó határvonalát a gyepterület rovására nem lehet megváltoztatni.

- A tápanyag-utánpótlást elsősorban szerves trágyázásra és pillangósok vetésére, zöldtrágyázásra kell alapozni.
- A károkozók elleni védekezés során a megelőzést és mechanikai, vagy biológiai eljárásokat kell előnyben részesíteni.
- Gépi kaszálást és aratást a tábla közepétől, vagy a táblaszél mellől indulva, állatok zárványterületre szorítása nélkül, vadriasztó lánc alkalmazásával kell végezni. Fokozottan védett madár fészkének megtalálása esetén tájékoztatni kell az igazgatóságot.

3.2.2. Gyeppek (rétek, legelők) kezelése

Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése (visszagyepesítést követően)

- A területen nem végezhető talajjavítás, melioráció, öntözés, fogasolás, felülvetés, szerves és műtrágya kijuttatása, vegyszerhasználat, gyepégetés, libalegeltetés.
- A becserjésedés megakadályozása, a cserjék visszaszorítása érdekében a területet rendszeresen kaszálni, vagy legeltetni kell. A becserjésedő gyepeken cserjeirtást kell végezni.
- A kaszáló és legelő jellegű területeket a természetvédelmi kezelés szempontjából külön kell választani és törekedni kell arra, hogy a gyeptábla (használat) ennek megfelelően történjen. Ez nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy adott évben esetenként a legelők egyes részeit kaszálják, vagy a kaszálókat kaszálás után legeltessék.
- A legeltethető állatfajok: juh, szarvasmarha, bivaly, ló és szamár; kecske csak keresőként, juhállománnyal együtt, sertés csak természetvédelmi indokból, az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
- Az alul- és túllegeltetést kerülni kell.
- Legeltetés a túllegeltetés elkerülésével, pásztoroló vagy szakaszolt legeltetéssel végezhető a tavaszi felszáradástól az őszi esőzések beálltáig, általában április 24. és november 30. között. Ettől eltérő időszakban legeltetés csak száraz talajállapot mellett, a gyeptábla károsodása nélkül végezhető.
- Nagy kiterjedésű, összefüggő területek egyidejű lekaszálását el kell kerülni.
- A kaszálás során kaszátlan sávok, táblák kijelölése szükséges az igazgatósággal való egyeztetés alapján.
- Gépi kaszálást a tábla közepétől, vagy a táblaszél mellől indulva, állatok zárványterületre szorítása nélkül, vadriasztó lánc alkalmazásával kell végezni. Fokozottan védett madár fészkének megtalálása esetén tájékoztatni kell az igazgatóságot. A lekaszált, bebálázott szénát lehetőség szerint a bálázás utáni 20 napon belül, de legkésőbb július 31-ig el kell szállítani a területről. Az esetleges sarjúkaszálás során a fenti előírásoknak megfelelően kell eljárni.
- A terület gyommentességét szükség szerinti számú tisztító kaszálással, vagy egyéb, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon kell biztosítani; a területet hulladékmentesen kell tartani.
- Legeltetés és egyéb, gyeptáblán végzett tevékenység csak száraz talajállapot mellett történhet.
- A legelőn tartott állatállomány elhelyezésére az igazgatósággal előzetesen egyeztetett helyen ideiglenes jellegű karám létesíthető. A karámbeli elhelyezés helyéről a felhalmozódott trágyamennyiséget el kell szállítani és a területet eredeti állapotába kell visszaállítani.
- Az állatállomány gondozószemélyzetének elhelyezésére az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon telepíthető ideiglenes szálláshely.

8. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

az egyes természeti területek védetté, valamint helyi jelentőségű természetvédelmi területek országos jelentőségűvé nyilvánításáról, továbbá természetvédelmi területek határának módosításáról szóló 7/1990. (IV. 23.) KVM rendelet módosításáról

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Az egyes természeti területek védetté, valamint helyi jelentőségű természetvédelmi területek országos jelentőségűvé nyilvánításáról, továbbá természetvédelmi területek határának módosításáról szóló 7/1990. (IV. 23.) KVM rendelet (a továbbiakban: R.) 10. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A területen mechanikus, elektronikus és egyéb olyan eszközöket – a gyepkezeléshez felhasznált eszközök kivételével –, amelyek üzemeltetése, használata a terület élővilágát zavaró hanghatással jár, csak a természetvédelmi hatóság külön engedélyével lehet üzemeltetni, használni.”

2. §

(1) Az R. 10. § (1) bekezdésében a „487,3” szövegrész helyébe a „485” szöveg, (4) bekezdésében a „kezelési szabályzatát” szövegrész helyébe a „természetvédelmi kezelési tervét” szöveg lép.

(2) Az R. 12. számú melléklete helyébe e rendelet 1. melléklete, 13. számú melléklete helyébe e rendelet 2. melléklete lép.

3. §

Az R. 15. § (2) bekezdésében a „ 13.,” szövegrész hatályát veszti.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

1. melléklet a .../2011. (... ..) VM rendelethez
12. számú melléklet a 7/1990. (IV. 23.) KVM rendelethez

A Pacsmagi-tavak Természetvédelmi Terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Regöly

098, 099, 0100, 0101, 0102, 0103, 0104, 0105/1-2, 0185/1, 0185/3, 0185/4, 0186, 0189, 0190, 0191, 0192, 0193, 0194, 0195, 0196, 0197, 0198

Tamási

0739, 0740/1-2, 0741, 0742/2-3, 0743, 0744/1-3, 0745/1-3, 0745/5-6, 0746, 0747/1-2, 0748/1-2, 0749/1-3, 0750, 0751, 0752, 0770/2-3, 0770/7-8, 0770/10, 0770/14-15, 0770/18, 0770/20, 0770/33, 0770/39, 0770/41, 0770/48, 0770/50, 0770/51-52, 0770/54, 0770/58-60, 0770/63-64, 0770/67-72, 0770/74-75

Az aláhúzással jelölt helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

2. melléklet a .../2011. (... ..) VM rendelethez
 13. számú melléklet a 7/1990. (IV. 23.) KVM rendelethez

A Pacsmagi-tavak Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- . A területen található, főként nádasok, nedves rétek, fűz-nyár ligetek, őshonos fafajú vegyeserdők alkotta természetközeli állapotú élőhelyek (beleértve a közösségi jelentőségű élőhelytípusokat), valamint növény- és állattani természeti értékek (beleértve a közösségi jelentőségű fajokat) megőrzése, különös tekintettel a védett madárfajokra (kiemelten a cigányrécére *Aythya nyroca*/, kanalasgémre *Platalea leucorodia*/, harisra *Crex crex*/, békászósasra *Aquila pomarina*/, rétisasra *Haliaeetus albicilla*/).
- . A területen található, országos viszonylatban is jelentős gémtelep, valamint az egyéb fészkelőhelyek és természetes környezetük megőrzése.
- . A területen található tavak és környezetük madárvonulási- és táplálkozóhelyként való fenntartása.
- . A terület természeti értékeinek tudományos kutatásához szükséges természeti feltételek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- . A nem őshonos, inváziós növényfajok visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- . Természetvédelmi célkitűzéseknek alárendelt, azokkal összhangban álló gazdálkodási módok fenntartása a területen.
- . A láprétek és nedves kaszálók kaszálással (vagy legeltetéssel) való fenntartása.
- . A gémtelep és a nádasok fészkelőhelyei, valamint a ragadozómadár figyelő- és pihenőhelyek és környékük zavartalanságának fenntartása, az itt található faállomány megőrzése.
- . Újabb madár táplálkozóhelyek létrehozása szántó területek természetvédelmi célú átalakításával (gyepesítés).
- . A leromlott állapotú, nem őshonos fafajokból álló erdők fokozatos fafaj-cseréje.
- . Extenzív gazdálkodás bevezetése és fenntartása a terület szántóin. A felhagyott szántók átalakítása nedves rétekké, felnyíló erdőkké.
- . A természetvédelmi szemlélet erősítését segítő természetvédelmi bemutató, oktató és ökoturisztikai célú programok kidolgozása és megvalósítása.
- . Kutatások, növény- és állattani alapfelmérések végzése, ezt követően a változások folyamatos nyomon követése és dokumentálása, szukcessziós és regenerálódási vizsgálatok, vízgazdálkodási vizsgálatok végzése a terület természeti értékeinek minél teljesebb körű megismerése céljából.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- . A terület Tamási közigazgatási területéhez tartozó részén a fűz-nyár ligetekben és a mocsaras területeken mindennemű beavatkozás tilos. Nem a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) természetvédelmi vagyongazdálkodásában lévő területek esetében az előírással érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a terület tulajdonosát vagy használóját.
- . A területen található gémtelep 200 méteres körzetében, valamint a ragadozómadár figyelő- és pihenőhelyeken meg kell őrizni az ott található faállományt. Az előírással érintett terület elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a terület tulajdonosát vagy használóját.
- . A szükséges források rendelkezésre állása esetén mesterséges madárszigetet kell létrehozni a Regöly 0190/h helyrajzi számú földrészlet keleti részén található tóban.

3.1.2. Fajok védelme

- . Fokozottan védett madárfajok fészkeinek és a gémtelep 100 m-es sugarú, költési és fiókanevelési időszakban (február 1-től július 31-ig) 400 m-es sugarú körzetében mindennemű, zavarással járó tevékenység (erdő-, vad- és egyéb gazdálkodással kapcsolatos tevékenység, turizmus stb.) tilos. Az előírással érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a terület tulajdonosát vagy használóját.
- . Amennyiben a területen földön fészkelő védett madárfaj költ, az érintett gyepterület első kaszálását legkorábban a költési időszak után (július 20.) lehet elvégezni kiszorító kaszálási módokkal, vadriasztó lánc alkalmazásával. Az előírással érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja a terület tulajdonosát vagy használóját.
- . Védett növény- és állatfaj egyedét begyűjteni (a kutatási céllal, hatósági engedéllyel végzett gyűjtést kivéve), az élővilágot zavarni tilos.

3.1.3. Látogatás

- . A terület 10 fő alatti létszámú csoportok számára gyalogosan szabadon látogatható, kivéve a fokozottan védett madárfajok fészkeinek 400 m sugarú körzetét, amely február 1–július 31. között nem látogatható. A gémtelepet és a nádasok fészkelőhelyeit költési, fiókanevelési időszakban (február 1–július 31.) tilos megközelíteni. A nem látogatható területek határát a területre bevezető utak, ösvények mentén az igazgatóság évente tájékoztató táblával jelöli meg.
- . 10 fő létszámot meghaladó csoportos látogatás – előzetes egyeztetés alapján – az igazgatóság által biztosított szakvezetéssel lehetséges az előző bekezdésben meghatározott területi korlátozásokkal.
- . Kerékpározás, lovaglás során az utakról tilos letérni.
- . Technikai sporttevékenység nem végezhető a területen.
- . Gépkocsival történő közlekedés – a területen található közúton történő közlekedés kivételével – csak természetvédelmi kezelés céljából, jogszabályban előírt vízügyi feladatok ellátása céljából, valamint havária esetén és a területen található létesítmények karbantartásával, fenntartásával kapcsolatos munkák elvégzése érdekében a területen lévő földutakon, valamint a Koppány-patak depóniáján lehetséges.

3.1.4. Kutatás, vizsgálatok

- Az igazgatóság természetvédelmi vagyongazdálkodásában lévő területen kutatás, kísérlet csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében, vagy

azokkal összhangban, az igazgatóság hozzájárulásával végezhető, egyéb területeken az engedélyezett kutatási tevékenység megkezdéséről az igazgatóságot előzetesen tájékoztatni kell.

- A területen végzett kutatások eredményeit tartalmazó tudományos publikációk egy-egy példányát a kutatást végzőnek el kell juttatnia az igazgatóságnak és az illetékes természetvédelmi hatóságnak.

3.1.5. Terület- és földhasználat

- . Ragadozó gyérítést a területen fészkelő madárfajok költési időszakán belül (február 1–július 31.) csak szelektív élvefogó csapdázási módszerrel lehet végezni az igazgatóság előzetes tájékoztatásával.
- . Sózó, szóró létesítése tilos a területen.
- . Új építmény létesítése – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló, vagy azzal összhangban álló építmény kivételével – tilos.
- . Ipari tevékenység tilos a területen.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- . A kaszálóként kezelt gyepterületeket évente legalább kétszer kaszálni kell.
- . A legeltetett területeket tilos tartósan bekeríteni, a legelő állatok átmeneti elkerítésére villanypásztort kell alkalmazni.
- . A gyepterületek feltörése, felülvetése, trágyázása tilos.
- . A gyepterületeken a vegyszerhasználat tilos, kivéve az inváziós növényfajok visszaszorítása céljából alkalmazott speciális növényvédőszeres kijuttatását.

3.2.2. Nádas művelési ágú területek kezelése

- . A területen nádgazdálkodás nem folytatható, de a nádasok gyomosodó 1–5 méter széles parti szegélyét és a vízelvezetők környékét rendszeresen kaszálni kell.

3.2.3. Erdők kezelése

- . A területen a folyamatos erdőborítást biztosító erdőfelújítási módok alkalmazására kell törekedni.
  - . A meglévő, nem őshonos fafajokból álló állományokat ütemezetten a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló vegyes faj- és korösszetételű erdővé kell alakítani.
- Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a Tvt. 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.

3.2.4. Halastó művelési ágú területek kezelése

- . Vízgazdálkodási és halgazdálkodási tevékenység csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban folytatható különös tekintettel a madárvédelmi célkitűzésekre.
- . A halastavak kezelőjének rendszeresen egyeztetnie kell az illetékes természetvédelmi örrrel a szükséges beavatkozásokról.
- . Törekedni kell a természetvédelmi szempontból ideális 1–1,5 méteres vízszint fenntartására.
- . Gondoskodni kell a Regöly 099/b helyrajzi számú földrészleten elhelyezkedő 6-os számú tó halászati hasznosításból való kivonásáról, és ott további élő- és táplálkozóhely létrehozásáról a területen élő halevő madarak számára.

- . Gondoskodni kell a halastavak rendszeres kotrásáról.

3.2.5. Művelés alól kivett területek kezelése

- . Az árokpartokat és a vízelvezető csatornák környékét kaszálással kell gyommentesíteni.

9. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

a Pirtói-homokbuckás természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(1) Védetté nyilvánítom Pirtói-homokbuckás természetvédelmi terület elnevezéssel a Bács-Kiskun megyében, Kiskunhalas és Pirtó közigazgatási területén lévő, az *1. mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú és töréspontú, összesen 589,1 hektár kiterjedésű területet.

(2) A természetvédelmi területből fokozottan védetté nyilvánítom a Pirtó 066/6, 066/7, 066/12 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 34,2 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a Duna-Tisza közti homokhátságra jellemző szélformálta homokbuckavidék formakincsének (futóhomok formák), valamint a természetes és természetszerű élőhelyek és azok élővilágának megóvása.

3. §

A védett természeti terület természetvédelmi kezelési tervét a *2. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

**A Pirtói-homokbuckás természetvédelmi terület
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Pirtó

057/7, 066/6, 066/7, 066/12, 066/13, 066/22, 066/23, 066/24, 066/25, 066/26, 066/27, 066/28, 066/29, 067/6, 071/2, 071/4, 071/5, 071/6, 071/7, 071/8, 071/9, 071/16, 071/17, 071/20, 071/21, 071/24, 071/25, 071/26, 071/27, 071/28, 071/29, 071/30, 071/31, 071/32, 071/33, 071/34,

Kiskunhalas

0588/38, 0588/49, 0591/4, 0601, 0602/1, 0602/3, 0602/4, 0602/5, 0602/7a, 0602/7b, 0602/8 hrsz területéből az E680424-N125959, E680525-N125875, E680522-N125871, E680421-N125955, E680397-N125953, E680402-N125958, E680424-N125959 EOV koordinátájú töréspontok által meghatározott területrész, 0604/1, 0604/14, 0604/22, 0604/23, 0605/7, 0605/9, 0605/12, 0605/14, 0605/18, 0605/19, 0605/22, 0605/30, 0605/31, 0605/32, 0605/33, 0605/42, 0605/46, 0609/2, 0610, 0611/1, 0611/4, 0611/5, 0611/6, 0611/7, 0611/18, 0611/22, 0611/27, 0611/29, 0611/32, 0611/33, 0611/34, 0611/35, 0611/41, 0611/42, 0611/46, 0611/65, 0611/66, 0611/67a, 0611/67b, 0611/67c, 0611/67d, 0611/67f, 0611/67g, 0614/8, 0614/13, 0614/16, 0614/18, 0614/22, 0614/23, 0614/24, 0614/25, 0614/31, 0614/36, 0614/46, 0614/47, 0614/48, 0619/8, 0619/9, 0620/11b, 0620/14, 0620/16, 0620/17, 0620/18, 0620/19

A mellékletben felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

A Pirtói-homokbuckás természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A Duna-Tisza köze jellegzetes, természetéhez közeli állapotban fennmaradt tájrészletének és táji értékeinek megőrzése, fenntartása.
- A Duna-Tisza közti homokhátságra jellemző szélformálta homokbuckavidék formakincsének (futóhomok formák) megőrzése.
- A terület kiemelkedően magas biológiai sokféleségének megőrzése az őshonos élővilág tekintetében (beleértve a közösségi jelentőségű fajokat és élőhelytípusokat).
- A természetvédelmi jelentőséggel bíró, emberi használattal legfeljebb csak enyhén terhelhető természetes és természetyszerű élőhelyek és élőviláguk megóvása, fenntartása különös tekintettel a nyílt, évelő, mészkedvelő homokpusztagyepekre (*Festucetum vaginatae*), a borókás-nyárasokra (*Junipero-Populetum albae*), a cinegefűzes buckaközi homoki gyepekre (*Pseudolysimachio spicatae-Salicetum rosmarinifoliae*), a szürke kákás homoki gyepekre (*Galio veri-Holoschoenetum vulgaris*) és a buckaközi kékperjés rétekre (*Molinio-Salicetum rosmarinifoliae*).
- A területen előforduló védett és fokozottan védett növényfajok (kiemelten a homoki kikerics [*Colchicum arenarium*], csikófark [*Ephedra distachya*], kései szegfű [*Dianthus serotinus*], erdei szellőrózsa [*Anemone sylvestris*], piros madársisak [*Cephalantera rubra*], gyapjas csüdfű [*Astragalus dasyanthus*], homoki csüdfű [*Astragalus varius*], szürke poloskamag [*Corispermum canescens*], homoki fátylvirág [*Gypsophyla fastigiata*], kék számarkenyér [*Echinops ruthenicus*]) és állatfajok (kiemelten a barbársáska [*Calliptamus barbarus*], pusztai hangyaleső [*Acanthacლის occitanica*], holdszarvú ganéjtúró [*Copris lunaris*], homoki gyalogcincér [*Dorcadion decipiens*], magyar futrinka [*Carabus hungaricus*], ázsiai szegfűbagoly [*Saragosa implexa*], buckabagoly [*Staurophora celsia*], homoki gyík [*Podarcis taurica*], gyurgyalag [*Merops apiaster*], kis örgébics [*Lanius minor*], kígyászölyv [*Circaetus gallicus*], szalakóta [*Coracias garullus*], zöld küllő [*Picus viridis*]) megóvása, állományuk fenntartása, életfeltételeik biztosítása.
- A Duna-Tisza közti homokhátság természeti értékeinek minél szélesebb körű megismertetése, valamint a természeti értékek megóvása iránti társadalmi igény erősítése érdekében a terület természetvédelmi célú bemutatása.
- A terület további természetvédelmi célú kutatásához a természeti feltételek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A védett és fokozottan védett növény- és állatfajok megőrzése érdekében a populációik fennmaradásához szükséges élőhelyi feltételek biztosítása.
- A természetes életközösségek hosszú távú fennmaradását és fenntartását lehetővé tevő területhasználat és természetvédelmi kezelés.
- A természetes életközösségek más típusú, zavartabb életközösséggé alakulását, vagy az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok terjedését elősegítő, eredményező területhasználati módok felváltása a természeti értékek fenntartásával összeegyeztethető területhasználati módokkal.

- Azokon a területeken, ahol természetes közösség szerkezetű (természetes térszerkezet és fajösszetétel) életközösségek fordulnak elő, amelyek állapotát alapvetően természetes ökológiai folyamatok alakítják, továbbá amelyeket nem fenyeget az agresszíven terjeszkedő idegenhonos növényfajok spontán terjedése miatti leromlás, a természetes ökológiai folyamatok érvényesülésének biztosítása.
- A természetvédelmi szemlélet erősítése érdekében a terület természetvédelmi célú bemutatásra alkalmas részein a látogatás és a természetvédelmi bemutatás feltételeinek megteremtése, fejlesztése.
- A terület legfontosabb természeti értékei állapotának folyamatos figyelemmel kísérése, rendszeres adatgyűjtéssel a megfelelő természetvédelmi kezelés és a megvalósult természetvédelmi kezelési tevékenység hatékonysága ellenőrzésének elősegítése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek védelme

- Tilos a terület természetes formakincsének (futóhomok formák) megváltoztatása, roncsolása.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- Erdőgazdálkodási tevékenység nem járhat természetes gyepek állapotának rontásával.

3.1.3. Fajok védelme

- A fokozottan védett gyapjas csüdfű állományát mesterséges szaporításból származó egyedekkel szükséges stabilizálni.

3.1.4. Látogatás

- A fokozottan védett ingatlanok kivételével a terület szabadon látogatható az egyéb, védett természeti területen való közlekedésre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek betartásával olyan módon, hogy a látogatás a természeti értékekben kárt ne okozzon. Hátasállattal szabadidős tevékenység céljából csak földúton lehet közlekedni.

3.1.5. Oktatás és bemutatás

- Tanösvény kialakításával, folyamatos karbantartásával, fejlesztésével biztosítani kell a környezettudatos nevelés, oktatás, valamint a terület természetvédelmi célú bemutatásának feltételeit.

3.1.6. Terület- és földhasználat

- Technikai sport nem végezhető a területen.
- Burkolt út – a területtel határos 53-as számú közúttal párhuzamosan kiépíteni tervezett kerékpárút kivételével – nem létesíthető. A kerékpárút építéskor a felvonulás és anyagtárolás helyét lehetőség szerint a területen kívül kell kijelölni. Amennyiben ez műszaki okok miatt nem valósítható meg, a felvonulást és anyagtárolást a terület lehető legkisebb mértékű igénybevételeivel és károsításával, az igazgatósággal egyeztetett módon kell megoldani.
- Új földút csak természetvédelmi céllal, az igazgatóság hozzájárulásával, természetvédelmi szempontból kedvezőtlenebb helyen lévő út kiváltása érdekében, ez utóbbi egyidejű felhagyása mellett létesíthető.
- Jól sarjadó, idegenhonos, agresszíven terjeszkedő fafajok, különösen az akác (*Robinia pseudo-acacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*) egyedeinek, állományainak kivágása – a fiatalok állomány gyérítését kivéve – csak úgy történhet meg,

ha az újrasarjadás ellen elő- vagy utókezeléssel aktív védekezés (törzsfuratokon keresztül történő vegyszer bejuttatás, vegyszeres metszlapkezelés vagy – hatósági engedéllyel – homogén állományaik belső, természetes homoki élőhelyekkel közvetlenül nem érintkező területrészein a véghasználatot követő teljes talaj-előkészítés) történik.

- A területen csak őshonos vadfajok természetes élőhelyi eltartóképességet meg nem haladó állományai tarthatók fenn.

- Vadföld nem létesíthető a területen, kivéve ha az az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében (többek között természetvédelmi szempontból kedvezőtlenebb helyen lévő vadföld kiváltása érdekében), az igazgatóság hozzájárulásával történik.

- A védetté nyilvánító jogszabály hatályba lépését megelőzően három évig vadföldként ténylegesen nem hasznosított, de vadföldként nyilvántartott területek nem törhetők fel újra, regenerálódó gyepeik nem semmisíthetők meg, kivéve, ha ez az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban történik.

- Burkolt felületű vaditatók nem létesíthetők a területen. A védetté nyilvánító jogszabály hatályba lépésének időpontjában meglévő vaditatók száma nem gyarapítható. Nem burkolt vaditató csak természeti értékek, természetes élőhelyek sérülése nélkül létesíthető, az újonnan létesítettekkel azonos számú vaditató felhagyása mellett.

- Mesterséges vadkibocsátás és zárttéri vadtartás tilos a területen.

- Tájba nem illeszthető, a táj természetes képében művi elemként megjelenő, vagy természeti értékek megőrzését, élőhelyének fejlesztését veszélyeztető vadászati létesítmény nem helyezhető el a területen.

- Természetes növénytársulás állományában szóró nem létesíthető. Meglévő szóró a védetté nyilvánító jogszabály hatályba lépése után nem tartható fenn, kivéve ha ezek az igazgatóság állásfoglalása alapján természetvédelmi célt – vadállomány apasztást – szolgálnak.

- A talajvíz szintjének süllyedése miatt szárazodással veszélyeztetett buckaközi vizes élőhelyek oltalma érdekében felszín alatti vizek mezőgazdasági célra, vagy rekreációs rendeltetésű víztér vízutánpótlása céljából nem vehetők igénybe a területen. A korlátozás alól kivételt képeznek a felépítménnyel rendelkező ingatlanrészen engedéllyel kialakított, kis kiterjedésű kertek öntözési igényét, továbbá szociális vízigényt kielégítő, csekély kapacitású kutak, amelyek az engedély előírásainak megfelelően használhatók.

- Az egykor erős vízhatásnak kitett, mély fekvésű területrészekon kifejezetten természetvédelmi céllal (vizes élőhely rekonstrukciójának megvalósítása) sor kerülhet felszín alatti víz igénybevétele is.

- A területen nem védett növényfajok egyedeinek, vagy ezek részeinek – többek között a galagonya hajtásvég – gyógyászati célra történő gyűjtése akkor engedélyezhető, ha a gyűjtési tevékenység nem károsítja érdemben a természetes életközösségeket.

- A területen csak a tájképi értékeket nem veszélyeztető terepi jelzések alakíthatók ki (különös tekintettel a területhatárok jelzésére), létesítésükkor természetes anyagok előnyben részesítésével.

- A területen új szőlő- és gyümölcsültetvény nem létesíthető felépítménnyel rendelkező ingatlanrészen kialakított, kis területű, kert jellegű telepítésen kívül.

- Új szántó létesítése tilos a területen.

- A területen természetes okokból megjelenő felszíni vizek elvezetése tilos.

- Tilos napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés.

- A területen új erdőállomány vagy fásítás kialakítása tilos, kivéve, ha az természetvédelmi céllal történik.

- A területen tilos új légvezeték kialakítani.

- Új épület, építmény létesítése – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló, vagy azzal összhangban lévő létesítmények kivételével – tilos.

- A területen tilos nagynyomású gáz- és olajvezeték átvezetni.
- A területen tilos reklámtáblákat elhelyezni.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- Minden, a területre bevezető, rendszeresen használt út mellett el kell helyezni a kiemelt természetvédelmi oltalmat jelző hatósági tájékoztató táblát – többek között az intenzív technikai sporttevékenység visszaszorításához szükséges helyszíni figyelemfelhívás érdekében.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

- A felhagyott szántóterületeken törekedni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok, különösen a selyemkóró, akác és bálványfa elleni védekezésre.
- A selyemkóró elleni mechanikus, kaszálással történő védekezésének csak az évenként legalább kétszeri, az első és a pót-termésérések előtt végrehajtott kaszálás minősül, az évenként egyszeri kaszálás nem. A levágott növényi anyagot el kell távolítani a területről.
- Szerves trágya kijuttatása kétévenként, legfeljebb 200 q/ha mennyiségben lehetséges a területen.
- Műtrágyázás legfeljebb 50 kg/ha nitrogén hatóanyagtartalommal lehetséges.
- Szántóterületen trágya legfeljebb hat hétig tárolható.

3.2.2. Gyepek (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- A védetté nyilvánító jogszabály hatályba lépésének időpontjában meglévő területhez képest a legeltetett, vagy kaszált területek kiterjedése nem növekedhet, kivéve ha az az igazgatóság nyilatkozata alapján természetvédelmi indokból történik.
- Túllegettetés tilos, kivéve ha a nagyobb állatsűrűség fenntartását az igazgatóság nyilatkozata alapján természetvédelmi indok teszi szükségessé.
- A védetté nyilvánító jogszabály hatályba lépése utáni harmadik évtől kezdve csak akkora terheléssel történhet legeltetés, amely nem eredményezi nagyobb kiterjedésű – fél hektárt elérő vagy meghaladó – területeken az egyéves nyílt homoki gyepek, vagy egyéb zavart gyeptípusok dominanciáját, vagy nem konzerválja ezek nagy területen történő fennmaradását a természetközeli gyepek közösségeinek regenerálódása helyett.
- Gyepeken gépjárművel közlekedni tilos. A korlátozás nem vonatkozik az engedélyezett kaszálásokat megvalósító mezőgazdasági gépekre.
- Gyepeken tűzpázták létesítése és a meglévők fenntartása tilos.
- A gyepek mesterséges trágyázása tilos.
- Növényvédőszer alkalmazása tilos a gyepeken, kivéve ha az természetvédelmi céllal, az idegenhonos, agresszíven terjedő növényfajok elleni védekezés során történik.
- Felülvetés és gyepfeltörés tilos, kivéve ha az természetvédelmi céllal történik.
- A gyepek öntözése tilos, kivéve ha az természetvédelmi céllal történik.
- Mechanikai jellegű ápolási munkák (fogasolás, tárcsázás, hengerezés) végzése tilos, kivéve ha az természetvédelmi céllal, különösen a természetes gyepek rekonstrukciója során történik.
- Kaszálás során legalább 8 cm-es fűtarlót kell visszahagyni.
- Törekedni kell a természetes száraz homoki gyepekben szórtan elegyedő őshonos cserjék és fák megőrzésére, kivágásukra gazdasági okból nem kerülhet sor. Természetvédelmi céllal, a természetes homoki gyepek túlzott tévesztésének elkerülése érdekében azonban állományuk gyéríthető.

- Gyepterületek égetése tilos, kivéve a természetvédelmi céllal, – különösen a túlzottan felhalmozódott fűavar eltávolítása érdekében végzett eseti, nem rendszeres égetést.

- A levágott növényi anyagot a kaszálást követő 30 napon belül el kell távolítani a területről.

- Égő gyepeken, amennyiben a tűz nem fenyeget közvetlenül emberéletet, épületet, nagyértékű mezőgazdasági létesítményt vagy több hektáros kiterjedésű erdőterületet, tilos a tűz terjedése ellen szántással, tárcsázással, a gyepek felszaggatásával, vagy vegyszer kijuttatással védekezni.

3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

- A felhagyott szőlő- és gyümölcsös területeken törekedni kell a nem őshonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok, különösen a selyemkóró, akác és bálványfa elleni védekezésre.

3.2.4. Erdők kezelése

- Nem őshonos fafajokkal erdőtelepítés nem végezhető a területen.

- Törekedni kell a nem őshonos fafajokból álló erdők és fásítások – termőhelynek megfelelő – természetes, vagy természetszerű életközösségekké alakítására.

- Az őshonos fafajokból álló erdőállományokban a biológiai sokféleség fenntartását hosszútávon is biztosító, természetes állapotra jellemző tér- és korszerkezetet, fajösszetételt, elegyarányt kell kialakítani és megőrizni.

- Teljes talaj-előkészítéssel erdőfelújítás nem végezhető.

- Amennyiben természetes borókás-nyáras társulásba tartozó erdőállomány záródása természetes ökológiai folyamatok következtében csökken, tilos a záródást mesterségesen, a természetes folyamatok ellenében növelni. Az erdő művelési ágú ingatlanon található, borókás-nyáras társulásba tartozó állomány természetes záródáscsökkenését lehetővé kell tenni.

- Az állományok kis kiterjedése és izoláltsága miatt a természetes borókás-nyáras társulásba tartozó állományokat tartalmazó erdőrészek teljes véghasználatára nem kerülhet sor, legfeljebb az erdőrészlet 50%-ának véghasználatára, legfeljebb 0,5 ha-os, legalább 30 m átlagszélességű összefüggő vágásterületek kijelölésével.

- A vágásterületeken az őshonos fafajokból álló faállomány – területi kiterjedésben számolt – 5%-át hagyasfacsoport formájában vissza kell hagyni.

- A természetes borókás-nyáras társulásba tartozó erdőállományban kijelölt vágásterületen a vágás-előkészítés során a cserjék legalább 30%-át a területen kell hagyni, kivéve ha a nagyobb mértékű gyérítés természetvédelmi céllal, különösen a túlzott leárnyékolást rosszul tűrő védett növényfaj érdekében történik.

- Az engedélyezett fahasználatot az igazgatóság előzetes írásos tájékoztatását követően lehet megkezdeni. Deponálóhelyeket, megközelítő útvonalakat, hagyasfacsoportokat az igazgatóság előzetes írásos tájékoztatását követően lehet kijelölni és kialakítani.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a Tvt. 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.

3.2.5. Művelés alól kivett területek kezelése

- Új épület létesítése, meglévő épület felújítása csak a tájra hagyományosan jellemző módon, természetes építőanyagok felhasználásával, tájképvédelmi szempontok figyelembe vételével történhet.

10. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. ( ) VM rendelete**

a Soproni Tájvédelmi Körzet bővítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom és az 1/1977. (TK. 13.) OTvH határozattal védetté nyilvánított, valamint a Soproni Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról szóló 141/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Soproni Tájvédelmi Körzet területéhez csatolom az *1. mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 155,7 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a terület üde mocsárrétjein és láprétjein található értékes élővilág, valamint Sopron környéke egyetlen fás legelőjének megőrzése.

3. §

A bővítési terület természetvédelmi kezelési tervét e rendelet *2. melléklete* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

**A Soproni Tájvédelmi Körzet bővítési területének
ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Arbesz-rét

Ágfalva

0164/1-2, 0165-0169

Harkai fás legelő

Sopron

0492/4, 0494, 0503/4, 0504/3, 0504/5, 0504/6, 0506/1

Harkai nagy rét

Harka

02/75-76

A mellékletben felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

A Soproni Tájvédelmi Körzet bővítési területének természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi gyakorlati célkitűzések

- A Soproni-hegység lábánál elhelyezkedő láp- és mocsárrétek ökológiai állapotának, gazdag élővilágának, védett és fokozottan védett növény- állatfajainak megőrzése állományuk fenntartása, életfeltételeik biztosítása, valamint a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Harkai fás legelő tájképi értékeinek megőrzése.
- A tájra jellemző, hagyományos, természetközeli földhasználati módok fenntartása, megőrzése,
- A terület botanikai és zoológiai értékeinek teljeskörű feltárása, természetvédelmi helyzetük folyamatos figyelemmel kísérése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A láp- és mocsárrétek megfelelő vízháztartásának biztosítása,
- A területekre évszázadokon keresztül jellemző természetközeli földhasználat (kaszálás és legeltetés) biztosítása.
- A területek beépítésének, belterületbe vonásának megakadályozása,
- A területen felhalmozódott szerves hulladék eltávolítása, és képződésének megakadályozása.
- A kiszáradás miatt bekövetkező degradálódás megakadályozása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1 Fajok védelme

- Az Arbesz-réten és a Harkai nagy réten a haris (*Crex crex*) védelme érdekében kaszálás előtt a fészkek helyét a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) felméri, és tudatja a gazdálkodókkal. A fészkek 100 méteres sugarú körzetében fészkelési időben (május-augusztus) a kaszálás tilos.
- A szibériai nőszirm (*Iris sibirica*) élőhelyén tavasszal csak a termésérés után szabad kaszálni. A lelőhelyeket virágzáskor az igazgatóság felméri, és tudatja a gazdálkodókkal

3.1.2 Látogatás

- Az Arbesz-réten és a Harkai nagy réten a csoportos lovaglás, vagy lovagoltatás tilos.

- A területen gépjárművel közlekedni csak a meglévő utakon, a természetvédelmi kezelés megvalósítása, továbbá a már meglévő épületek, építmények fenntartásával összefüggő tevékenységek elvégzése céljából szabad.

3.1.3 Terület- és földhasználat

- A területen a hulladék lerakását meg kell akadályozni, a jelenlegi illegális lerakókat a fel kell számolni.
- A terület beépítése, belterületbe vonása, vagy más művelési ágba sorolása tilos.
- A területen a meglévő építmények fenntartásával összefüggő tevékenységek a természetvédelmi kezelési célkitűzésekkel összhangban tovább folytathatók.
- A területen új építésű közműveket keresztülvinni tilos, kivételt képeznek a meglévő épületek ellátásához szükséges létesítmények.
- A talajerő-gazdálkodás a területen nem megengedett.
- A területen etetők, szórók, szóók elhelyezése, vadtenyésztés, vadkibocsátás és zárttéri vadtartás, valamint vadföld létesítése, művelése tilos.
- A területen kerítések és kapuk létesítése tilos, kivételt képez ez alól a vadkárelhárító kerítés, továbbá a Harkai fás legelő területén a karámok. A karámok és a kerítések kizárólag természetes anyagból készülhetnek.
- A területen vonalas létesítmény nem építhető.
- A tervezési területen sportpályát kialakítani tilos.
- A Harkai fás legelő területén a fáslegelő jelleget fenn kell tartani, a cserjésedést és gyomosodást meg kell akadályozni, továbbá gondoskodni kell az elpusztult fák pótlásáról. A felújítást kizárólag helyi állományból származó szaporítóanyaggal szabad végezni.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módokhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1 Gyeppek kezelése

- Tilos a gyeppek felülvetése, lazítása, műtrágyázása, szántása.
- A lekaszált és bebálázott szénát a területről egy hónapon belül le kell hordani.
- A kaszálások során a terület 10%-át mozaikosan, változó elhelyezkedéssel kaszálatlanul kell hagyni.

Arbesz-rét

- Tilos a gyeppek legeltetése.
- A rét alacsonyan fekvő, nedvesebb részén a kaszálásokat évente egyszer, június folyamán kell elvégezni.
- A rét magasabban fekvő, szárazabb részein megengedett az évi kétszeri kaszálás, de azokat változó időszakban kell végezni.

Harkai nagy rét

- A gyepet évente kétszer kell kaszálni változó időszakban (május vége-június, továbbá augusztus-szeptember), kivéve a rét déli egyharmadát, melyet csak évente egyszer, az igazgatósággal külön, előzetesen egyeztetett időpontban szabad kaszálni.

Harkai fás legelő

- A terület elsősorban legeltetéssel kezelendő, amennyiben ez nem biztosítható, akkor a gyomosodás ellen kétévente egyszer le kell kaszálni.
- A területen a cserjésedést meg kell akadályoznia.

3.2.2 Nádasok kezelése

- A területen a nádgazdálkodás és nádhasznosítás tilos.

11. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

a Tiszaigari arborétum természetvédelmi terület bővítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom és az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökének 13/1976. OTvH számú határozatával védetté nyilvánított, a 79/2007. (X. 18.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Tiszaigari arborétum természetvédelmi területhez csatolom a Tiszaigari 0112, 0113 hrsz-ból 3,4 ha (az E782788-N243835, E782820-N243846 EOv koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonaltól észak-nyugatra fekvő rész), 0117 hrsz-ból 0,3 ha (az E782501-N243744, E782505-N243746 EOv koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonaltól észak-nyugatra fekvő rész), 0120 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 29 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja az arborétummal szerves egységet képező területek természetvédelmi oltalmának biztosítása, valamint az ott élő élővilág természetközeli életfeltételeinek biztosítása.

3. §

A védett természeti terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Tiszaigari arborétum természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve**1. Természetvédelmi célkitűzések**

- Az arborétum természeti értékeinek megőrzése.
- Az arborétum táji értékeinek (park jelleg, térszerkezet) megőrzése, fenntartása.
- A dendrológiai gyűjtemény természettudományi szempontból értékes növényanyagának megőrzése, fenntartása és fejlesztése.
- A területen található élővilág természetközeli életfeltételeinek biztosítása, különös tekintettel a madarak háborítatlan fészkelésére és táplálkozására.
- Az arborétum fenntartását szolgáló tudományos kutatásokhoz szükséges természeti feltételek biztosítása.
- A szabadban történő felüdülés, valamint ismeret- és élményszerzés elősegítése a látogatók természetvédelmi szemléletének erősítése érdekében.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Az őshonos vagy exóta fajokkal telepített állományrészek ökológiai állapotának megőrzése, a természetes felújulás és telepítés feltételeinek biztosításával annak javítása.
- A homogén faállományok átalakítása és a növényzet változatosságának növelése. A gyűjtemény jelleg fejlesztése.
- Az arborétum taván és a Nagyfoki II-csatorna érintett szakaszán a természetvédelmi szempontból értékes vízi élőhelyek fennmaradását biztosító vízállás és vízminőség kialakítása és fenntartása.
- A természetvédelmi kezelési terv kihirdetésének időpontjában történő területhasználattól eltérő földhasználat korlátozása az arborétum területén.
- A gyepterületek, tisztások fenntartása, beillesztése az arborétumi környezetbe.
- Az arborétum törzsterületén az eredeti térszerkezet fenntartása. A tisztások rovására terjeszkedő cserjék visszaszorítása.
- Az arborétum egyes részein erősen terjeszkedő agresszív fajok (különösen az amerikai kőris [*Fraxinus americana*], borostyán [*Hedera helix*]) visszaszorítása, terjedésük megakadályozása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak**3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak****3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása**

- A gyep jellegű területeket évente többször le kell kaszálni. Szükség szerint gondoskodni kell az öntözésről vagy felületéről.

- Az arborétum törzsterületén kívül a tisztásokat és füves pásztaikat évente legalább egy alkalommal le kell kaszálni (a csapadék mennyiségének függvényében). Törekedni kell e területek fokozatos beillesztésébe az arborétum törzsterületébe.
- A kaszálás rendjét évente az igazgatóság és a terület vagyongazdálkodója együttesen határozza meg. A kaszálás nem kezdhető el a természetvédelmi szempontból értékes növényfajok virágzási időszakában, csak terméséréskor, legkorábban június utolsó harmadában.
- Tilos a gyepek növényzetű területek égetése.
- Gyepek növényzetű területen tilos növényvédő szerek alkalmazása, műtrágya és hígtrágya kijuttatása.
- Mechanikai talajmunkálás és talajlazítás csak kivételesen indokolt esetben, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon lehetséges.
- Az arborétum törzsterületén elpusztult és kivágott faegyedek helyén, valamint egyéb ültetésre alkalmas helyeken a térségre jellemző őshonos fafajok változatait, vagy exótákat kell telepíteni. A fafajok megválasztásakor a fagynak, a téli töréskárnak, a nyári magas hőmérsékletnek, a napsugárzásnak és az aszálynak ellenálló fajokat kell előnyben részesíteni.
- A biológiai korhatárt elérő gombásodó, száradó, beteg és balesetveszélyes faegyedek eltávolítását lehetőség szerint a vegetációs időszakon kívül kell elvégezni.
- A fiatal dajkaerdőkben azok korától és fejlettségétől függően el kell végezni a sűrű, homogén állományok gyérítését.
- Az arborétum törzsterületén az idős, sérült vagy beteg, gombakárosított faegyedek károsodott részeit el kell távolítani. El kell végezni a száraz, korhadó és balesetveszélyes ágak levágását, sebkezelését, ápolását.
- A homogén állományokban az előző pontokban felsorolt okok miatt eltávolított faegyedek helyén a pótlást részben őshonos fafajokkal, részben exóták kiültetésével kell elvégezni a klímának és termőhelynek megfelelő, valamint a téli és nyári szélsőséges időjárásnak is ellenálló fajokat előnyben részesítésével. A gyűjtemény jelleg fokozásánál a tájra és a Kárpát-medencére jellemző lombos fafajok közül további *Acer*, *Sorbus*, *Fraxinus*, *Ulmus*, *Tilia* és *Quercus* nemzetségbeli fajok és változataik telepítése szükséges.
- A fás területek kezelésével kapcsolatos munkálatok (különösen a gyérítés, szálalás) kizárólag szeptember 1. és március 30. között végezhetők.
- Erdészeti lombkárosítók elleni vegyszeres védekezést (ideértve a szelektív szerek alkalmazását is) kizárólag az arborétum különös jelentőségű dendrológiai értékeinek nagy mértékű károsodása vagy pusztulása megelőzése céljából lehet végezni.
- A fás területek kezelését a gyepszintben előforduló értékes lágyszárú növények minél nagyobb fokú kíméletével kell elvégezni.
- A területen található vizeken (csatorna, arborétumi tó) tilos a horgászat és a halászat. A mélyebben fekvő gyepek jellegű területeken esetlegesen megjelenő nádas-gyékényes foltok égetése tilos.

3.1.2. Fajok védelme

- A kételtűek szaporodási időszakában és egyedfejlődésük lárva szakaszának idején tilos a területen található tavon a vízleeresztés (lecsapolás).

3.1.3. Látogatás

- A terület vagyongazdálkodója egyes részterületeken szükség szerint időben és térben korlátozhatja a látogatást a terület természeti értékeinek megőrzése érdekében.

3.1.4. Terület- és földhasználat

- A területen tilos a legeltetés.
- A növényzet irtása csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban folytatható a területen.

12. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

az Úrkúti-öskarszt természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervéről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Az Országos Természetvédelmi Tanács 672/1951. számú határozatával védetté nyilvánított, valamint az Úrkúti-öskarszt természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 120/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Úrkúti-öskarszt természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* szerint állapítom meg.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Az Úrkúti-őskarszt természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. A területen található, a korábban túlnyomórészt kézi erővel végzett mangánérc-bányászat révén feltárult földtani és felszínalaktani természeti értékek (őskarsztos formakincs), valamint a nemzetközi-globális jelentőségű földtani alapszelvény megóvása.

1.2. A területen található földtani és felszínalaktani természeti értékek természetvédelmi célú bemutatása.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. Aktív természetvédelmi kezelés a terület őskarsztos jelenségeinek megőrzése, az eróziós folyamatok lassítása érdekében.

2.2. Zavartalan feltételek biztosítása a terület természeti értékeinek megismerését és fenntartását szolgáló kutatásokhoz.

2.3. A természettudományi és természetvédelmi célú ismeretterjesztés, valamint a természetvédelmi szemlélet erősödésének elősegítése, különös tekintettel a természetvédelem és földtani örökségünk jelentőségének hangsúlyozására a bemutatás során.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

3.1.1. Az őskarsztos többsorban megtelepedett növényzetet évente legalább egyszer – a természetvédelmi kezelésért felelős Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) vagyongazdálkodásában lévő területen az igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulásával, botanikus szakember felügyelete mellett, válogatva – el kell távolítani a földtani és felszínalaktani értékek megfelelő láthatóságának, bemutathatóságának érdekében.

3.1.2. A területen – az erre jogosult szakemberek által, és az ehhez szükséges engedélyek birtokában – végzett, tudományos kutatás céljából történő gyűjtés kivételével tilos a kőzet- és ősmaradvány gyűjtés.

3.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.2.1. Az akác (*Robinia pseudo-acacia*), a japánkeserűfű (*Fallopia x bohemica*), a kisvirágú őszirozsa (*Aster lanceolatus*) és a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) spontán terjedő állományait, valamint egyedeit el kell távolítani és rendszeres kaszálással vissza kell szorítani.

3.2.2. A pionír fajokból álló, spontán kialakuló cserjések és a területen található fás szárú növényzet kezelést nem igényel, beavatkozások csak a bemutatóhely, tanösvény menti balesetveszélyes (beteg, korhadó) faegyedek esetében szükségesek.

3.2.3. A területen található gyepeket kaszálással kell fenntartani.

3.3. Látogatás

3.3.1. A látogatók csak a kijelölt útvonalakat használhatják.

3.4. Oktatás és bemutatás

3.4.1. A területen található tanösvény fenntartásával biztosítani kell a látogatók számára földtani ismereteik gyarapításának lehetőségét, a terület természeti értékeinek bemutatását.

3.5. Kutatás, vizsgálatok

3.5.1. A földtani alapszelvény tudományos vizsgálatának lehetőségét – az ehhez szükséges engedéllyel rendelkező – kutatók számára folyamatosan biztosítani kell.

3.6. Terület- és földhasználat

3.6.1. A területen új építmény elhelyezése – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló építmények kivételével – tilos.

3.7. Természetvédelmi infrastruktúra

3.7.1. A területen található falépcsőket és sétautakat rendszeresen takarítani kell, gondoskodni kell fenntartásukról.

3.7.2. A szabadtéri ismeretterjesztés és a látogatók pihenése céljából a parkosított részen kihelyezett, fából ácsolt padokat, asztalokat folyamatosan gondozni kell.

3.7.3. Az őskarsztos töbör sor körül korábban kialakított sodronykerítést megfelelő védőkorlátra kell lecserélni, e mentén a balesetveszélyre figyelmeztető táblákat kell kihelyezni.

13. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

a Várbalogi-héricses természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(1) Védetté nyilvánítom Várbalogi-héricses természetvédelmi terület elnevezéssel a Győr-Moson-Sopron megyében, Várbalog közigazgatási területén lévő, 018/1, 019, 020/1, 020/2, 020/3, 020/4, 020/5, 038, 0183/7, 0183/8 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 50 hektár kiterjedésű területet.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a Mosoni-sík egyik legnagyobb kiterjedésű megmaradt sztyeprétjének és gazdag növény- és állatvilágának megőrzése, különös tekintettel a védett tavaszi héricsre (*Adonis vernalis*).

3. §

A terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Várbalogi-héricses természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A Mosoni-sík egyik legnagyobb kiterjedésű megmaradt sztyeprétjének, gazdag növény- és állatvilágának (beleértve a közösségi jelentőségű fajokat és élőhelytípusokat) megőrzése különös tekintettel a védett tavaszi héricsre (*Adonis vernalis*).
- A területen található, természetvédelmi szempontból értékes élőhelyek állapotának megóvása, fenntartása.
- A terület táji és tájképi értékeinek megőrzése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Aktív természetvédelmi kezelés a gyepek megőrzése és fenntartása érdekében.
- A területen található özönnövény fajok visszaszorítása, terjedésük megakadályozása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- Az erdészeti faültetvények átalakítása őshonos fafajú, természetközeli erdővé vagy extenzív művelésű gyepé.
- A terület természetkímélő hasznosításának biztosítása.
- A terület látogatásának és a területen folytatott szabadidős tevékenységeknek a szabályozása.
- A terület természeti értékeinek folyamatos figyelemmel kísérése, természetvédelmi célú kutatások feltételeinek biztosítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Látogatás

- Nagyobb (egyidejűleg 20 főt meghaladó) látogatottságot előidéző rendezvények nem szervezhetők a területen.
- A területen technikai sportok nem folytathatók.
- A területre (a természetvédelmi kezelés, valamint a területen jogszerűen folytatott gazdálkodás, munkavégzés érdekében történő járműhasználat kivételével) csak gyalogosan szabad belépni.
- A területen jogszerű gazdálkodást, munkavégzést folytatók számára – tevékenységük elvégzése érdekében – biztosítani kell a belépést.

3.1.2. Terület- és földhasználat

- A gyeperdő és erdő művelési ágú területek művelési ága csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célból változtatható meg.

- A területen csak tájba illő, természetes anyagokból (kő, fa, nád, vályog, cserép) készült, a terület természetvédelmi és táji értékeinek bemutatását, vagy a legelő állatállomány védelmét szolgáló épületek és építmények létesíthetők. Ezen építmények alapterületének összes kiterjedése nem haladhatja meg a 400 m²-t.
- Ipari és bányászati tevékenységek végzése tilos.
- Új építésű infrastruktúra-, és közműhálózat, vagy ezeknek eleme nem létesíthető a területen.
- A meglévő infrastruktúra- és közműhálózat karbantartásakor a munkálatokat megelőző eredeti állapotot minden esetben helyre kell állítani.
- Vadaskert, vadaspark létesítése és egyéb zárttéri vadtartás tilos a területen.
- Gyepterületeken szóró, sózó és vadetető nem létesíthető.
- A vadállományt (különös tekintettel a vaddisznó- és rókaállományra) a természetes vadeltartó képességnek megfelelő szinten kell tartani a körzeti vadgazdálkodási tervben és az üzemtervben foglaltaknak megfelelően, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban.

3.1.3. Természetvédelmi infrastruktúra

- A terület határán a megközelítési útvonalak mentén hatósági tájékoztató táblákat kell kihelyezni.
- A terület természeti, táji értékeit információs táblán kell bemutatni a látogatók számára.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gyepek kezelése

Általános előírások

- A területen található gyepeket kaszálással vagy extenzív legeltetéssel kell hasznosítani különösen a fokozottan védett tűzok (*Otis tarda*) számára kedvező életfeltételek kialakítása és fenntartása érdekében.
- Biztosítani kell a gyepek évi egyszeri mozaikos vagy sávos kaszálását. A terület természetvédelmi kezeléséért felelős Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) által elvégzett állapotfelmérés alapján a kaszálások elhagyhatók egy-egy évre.
- A kaszálás és legeltetés során a terület 10%-át változó helyszínnel érintetlenül kell hagyni, mozaikos, vagy sávos kaszálást, vagy szakaszos legeltetést kell alkalmazni.
- Melioratív meszezés, drénezés és öntözés tilos.
- Műtrágyázás és növényvédő szerek (zárlati károsítók elleni védekezés céljából történő növényvédőszer-felhasználás kivételével), valamint szerves trágya alkalmazása tilos.
- A becserjésedő gyeprészek esetében mihamarabb meg kell kezdeni e területek cserjéktől való teljes vagy részleges megtisztítását.
- A területen található nem őshonos, agresszíven terjeszkedő fajok (*Ailanthus altissima*, *Robinia pseudoacacia*, *Solidago gigantea*) állományait a lehető leghamarabb el kell távolítani.

Legeltetésre vonatkozó előírások

- Túllegeltetés tilos a területen.
- A legeltetési időszak végén, szükség esetén közben is, tisztító kaszálást kell végezni minden évben.
- A téli legeltetés tilos.

Kaszálásra vonatkozó előírások

- A kaszálások időpontját évente változtatni kell. A kaszálás időpontjának május vége és június közepe közé kell esnie, figyelembe véve a tavaszi hérics termésérlelését.
- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók (kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni), különösen a fokozottan védett tűzok számára kedvező életfeltételek kialakítása és fenntartása érdekében.
- A bálázást és a szénának a területről való lehordását a kaszálás végétől számítva egy hónapon belül el kell végezni.
- Minden gépi munkát a gyepterület károsítása nélkül kell végezni. Gépi kaszálás során vadriasztó láncot kell alkalmazni.
- A kaszálást és aprítást a lehető legmagasabb (legalább 10 cm) tarlót meghagyva kell végezni.
- A kaszálásokat száraz időszakban kell végezni, nedves talaj esetén gépeknek tilos a gyepre való behajtás.

3.2.2. Erdők kezelése

- A természetvédelmi kezelési terv hatályba lépését követő első kötelező felülvizsgálatáig terjedő 10 éves időszakban meg kell kezdeni a nem őshonos fajokból álló faállományok őshonos, a termőhelynek megfelelő fajú erdővé való átalakítását.
- A meglévő állomány átalakítását vagy véghasználatot követően, vagy alátelítéssel, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben szereplő, őshonos fajok alkalmazására vonatkozó előírással összhangban fő fajokként kocsánytalan tölgy, fehér nyár alkalmazásával kell megoldani.
- Véghasználat után szükség esetén vegyszeres kezeléssel kell megakadályozni az akác sarjadását.
- Az ápolások és tisztítások során az esetlegesen megjelenő akácsarjakat el kell távolítani.
- A területen teljes talajelőkészítés nem végezhető.
- Fakitermelést végezni és közelíteni csak fagyott talajon lehet.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a Tvt. 32. § (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgált érvényes erdőterv tartalmazza.

14. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

**a Cégénydányádi-park természetvédelmi terület bővítéséről és a Hortobágyi Nemzeti
Park határainak módosításáról**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3., 4. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom és az Országos Természetvédelmi Tanács 856/1959. számú határozatával védetté nyilvánított, a 42/2007. (X. 18.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Cégénydányádi-park természetvédelmi területhez csatolom a Cégénydányád 297/5 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, 1,38 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a területen található természettudományi és tájképi szempontból rendkívül értékes növénygyűjtemény megőrzése, valamint a területen található élővilág természetközeli életfeltételeinek biztosítása.

3. §

A védett természeti terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* tartalmazza.

4. §

Az Országos Természetvédelmi Hivatal 1850/1972. és 1851/1972. OTvH számú közleményeivel létesített, a 131/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Hortobágyi Nemzeti Park részét képező, Nagyhegyes 0428/2, 0428/3, 0428/9, 0428/10, 0428/16 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 0,91 hektár kiterjedésű terület védettségét feloldom.

5. §

A védettség feloldásának indoka a védettségi kritériumoknak nem megfelelő, gyümölcsös, valamint kivett (lakóház és udvar) művelési ágú területrészek leválasztása a védett természet területről.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Cégénydányádi-park természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. A terület természeti és táji értékeinek megőrzése.
- 1.2. A dendrológiai gyűjtemény természettudományi szempontból értékes növényanyagának megőrzése, fenntartása és fejlesztése.
- 1.3. Az élővilág életfeltételeinek biztosítása különös tekintettel a területen található védett növény- és állatfajokra.
- 1.4. Zavartalan természeti feltételek biztosítása tudományos, kiemelten a terület megfelelő természetvédelmi kezelését megalapozó kutatásokhoz.
- 1.5. A szabadban történő felüdülés, valamint ismeret- és élményszerzés feltételeinek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A területen található park jellegének, térszerkezetének, a terület élővilága fajösszetételének megőrzése és fejlesztése.
- 2.2. A park őshonos vagy exóta fajokkal telepített részei ökológiai állapotának megőrzése, a természetes felújulás és telepítés feltételeinek biztosításával annak javítása.
- 2.3. A park gyűjtemény jellegének fejlesztése.
- 2.4. A gyepterületek, tisztások fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- 2.5. A park területén a park eredeti szerkezetének, a tisztásoknak fenntartása és fejlesztése, az e területek rovására terjeszkedő cserjés állományrészek visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- 2.6. Agresszíven terjeszkedő fajok (kiemelten a fekete bodza */Sambucus nigra/*, zöld juhar */Acer negundo/*, májusfa */Prunus serotina/*, spirálfűz */Salix matsudana/*, bálványfa */Ailanthus altissima/*, ostorfa */Celtis occidentalis/*) visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- 2.7. A terület hasznosítási módjának (park) fenntartása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- 3.1.1.1. A füves, gyeppel jellegű területeket évente többször le kell kaszálni, valamint szükség szerint öntözni vagy felülvetni.
- 3.1.1.2. A kaszálás rendjét évente a terület vagyongazdálkodásért és természetvédelmi kezeléséért felelős Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) határozza meg. A védett és egyéb, természetvédelmi szempontból jelentős növényfajok megőrzése érdekében a füves, gyeppel jellegű területeken a kaszálást május első harmadát követően kell elkezdeni.
- 3.1.1.3. Tilos a füves, gyeppel jellegű területek legeltetése, égetése. Tilos továbbá e területeken növényvédő szerek alkalmazása, műtrágya kijuttatása.

Mechanikai talajmegmunkálás és talajlazítás csak kivételesen indokolt esetben, az igazgatóság által meghatározott feltételek mellett lehetséges.

- 3.1.1.4. A park területén az elpusztult és kivágott faegyedek helyén és egyéb ültetésre alkalmas helyeken a térségre jellemző őshonos fafajok változatait, vagy exotákat kell telepíteni.
- 3.1.1.5. A biológiai korhatárt elérő gombásodó, száradó, beteg és balesetveszélyes faegyedek eltávolítását lehetőség szerint a vegetációs időszakon kívül kell elvégezni.
- 3.1.1.6. A park területén az idős, sérült vagy beteg, gombakárosított faegyedek károsodott részeit el kell távolítani. El kell végezni a száraz, korhadó és balesetveszélyes ágak levágását, sebkezelését, ápolását.
- 3.1.1.7. A fás területek kezelésével kapcsolatos munkálatok kizárólag szeptember 1. és október 31. között végezhetők.
- 3.1.1.8. Erdészeti lombkárosítók elleni vegyszeres védekezés (ideértve a szelektív szerek alkalmazását is) kizárólag a park különös jelentőségű dendrológiai értékei nagy mértékű károsodásának vagy pusztulásának megelőzése céljából végezhető.
- 3.1.1.9. A fás területek kezelését a gypszintben előforduló védett és egyéb, természetvédelmi szempontból jelentős lágyszárú növényfajok minél nagyobb fokú kíméletével kell elvégezni.

3.1.2. *Kutatás, vizsgálatok*

- 3.1.2.1. A területen végzett kutatáshoz a jogszabályban előírt engedélyen kívül be kell szerezni az igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulását.

3.1.3. *Terület- és földhasználat*

- 3.1.3.1. A terület jellegének, a területhasználat módjának megváltoztatása – ideértve nyomvonalas létesítmények építését vagy egyéb beépítést is – ha a tervezett tevékenység jogszabályból adódóan nem engedélyköteles, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban, az igazgatóság, mint a terület vagyongazdálkodója által meghatározott feltételek szerint lehetséges. Az igazgatóság a feltételek meghatározásakor figyelembe veszi a nyomvonalas létesítmények építésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is.

- 3.1.3.2. A területen tilos hulladék és egyéb szennyező anyag elhelyezése.

Növényzet irtása csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban folytatható a területen.

15. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (... ..) VM rendelete**

**a Keleméri Mohos-tavak természetvédelmi terület
természetvédelmi kezelési tervéről**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Az Országos Természetvédelmi Tanács 274/1951. OTT határozatával védetté nyilvánított, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal 6/1986. (VIII. 21.) OKTH rendelkezésével bővített és fokozottan védetté nyilvánított, valamint a Keleméri Mohos-tavak természetvédelmi terület fokozott védettségének fenntartásáról szóló 57/2007. (X. 18.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Keleméri Mohos-tavak természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* szerint állapítom meg.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

**A Keleméri Mohos-tavak természetvédelmi terület
természetvédelmi kezelési terve**

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. A területen található lápok megőrzése.
- 1.2. A veszélyeztetett átmeneti tőzegmohalápokra jellemző, védett fajok által is reprezentált, országos szinten is egyedülálló lápi növénytársulások megőrzése.
- 1.3. A területen élő védett növény- és állatfajok állományainak megőrzése.
- 1.4. A terület jellegzetes földtani képződményeinek, természetes felszínformáinak megőrzése.
- 1.5. A területen található kultúrtörténeti értékek megőrzése, fenntartása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A látogatás korlátozásával a taposási károk elkerülése a lápok fokozottan védett és védett növény- és állatfajainak, továbbá természetes élőhelyeinek megőrzése érdekében.
- 2.2. A lápokon tapasztalható szukcessziós folyamatok lassítása a nyíresedés, valamint a lápok természetes fajösszetételét veszélyeztető növényfajok – nád, szittyó stb. - állományainak kismértékű visszaszorításával.
- 2.3. Az úszólápok fenntartása érdekében (a feltöltődés mértékétől függően) a lápokat körülvevő lag-zóna (part menti nyíltvizés övezet) tisztítása.
- 2.4. A domborzati és talajviszonyokat megváltoztató, és azokat jelentősen befolyásoló tevékenységek tiltása.
- 2.5. A lápok növényzetében, valamint a védett fajok állománynagyságában bekövetkezett változások folyamatos nyomon követése és dokumentálása.
- 2.6. A lápokat körülvevő erdőkben a védőfunkció ellátása, továbbá a terület mezo- és mikroklímájának megóvása érdekében folyamatos erdőborítás biztosítása, ehhez – tekintettel a jelenlegi egykorú állományokra – szükség szerint aktív természetvédelmi kezelési tevékenységek folytatása. Erdőkezelési beavatkozások az állományok vegyeskorúsítása, elegyes, mozaikos szerkezetű állománykép kialakítása, és a potenciális erdőtársulásoknak megfelelő összetételű, őshonos fafajokból álló, kedvező természetességi állapotú állományok kialakítása és fenntartása érdekében.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

- 3.1.1.1. Az egyedülálló fosszilis tőzegrétegek védelme érdekében a tőzeget megfúrni csak kutatási céllal lehet.
- 3.1.1.2. A területen a domborzati adottságok átalakításával (földmunkával) járó tevékenység nem végezhető.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- 3.1.2.1. A hüvelyes gypjúsásos társulások felett a záródó nyírest ritkítani kell.
- 3.1.2.2. A lápterület (Kelemér 037 hrsz-ból 2,45 ha, a Kelemér 19/VI és 20/VI részletek) tőzegképződményeinek, és a tőzegmohás élőhelyeinek megőrzése érdekében a lápok fás növényzetének jelentősebb mértékű rendszeres kezelését célzó tevékenységek nem végezhetők. Egyedi esetekben, kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében kerülhet sor egy-egy fa, vagy kisebb facsoport kivágására, eltávolítására a 3.2.2. pontban foglaltaknak megfelelő módon.
- 3.1.2.3. Lápterületen a nád eltávolítása csak kézi erővel, a lehető legkisebb taposás mellett történhet. A levágott növényi anyagot ki kell hordani a területről.

3.1.3. Fajok védelme

- 3.1.3.1. Lápterületen csak a fajmegőrzés érdekében történő beavatkozásokat (nádvagás, nyírsarjirtás, nyár- és nyírfa eltávolítás, a lag-zóna tisztítás, bedőlt fák eltávolítása) lehet végezni.
- 3.1.3.2. A lápterületen a beavatkozások csak kézi erővel és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: igazgatóság) szakembereinek jelenlétében történhetnek.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- 3.1.4.1. Tilos a tájkép és a lápok közelében elhelyezkedő középkori eredetű Mohos-vár fennmaradt földműveinek átalakításával, átalakulásával járó mindennemű tevékenység végzése, ugyanakkor biztosítani kell a régészeti lelőhely kutatásának lehetőségét.

3.1.5. Látogatás

- 3.1.5.1. A lápokot övező erdőkben csak gyalogosan, a kijelölt turistautakon és a meglévő erdészeti utakon lehet közlekedni, leszámítva természetvédelmi

kezelési célú erdészeti beavatkozásokat, valamint vadászat során a vad elszállítását. A terület gépjárművel történő megközelítésére a védett terület határán található földutakat lehet használni.

3.1.6. Oktatás, bemutatás

3.1.6.1. A lápok bemutatása csak vezetett túra keretében történhet.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok

3.1.7.1. A területen csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések érdekében, vagy azokkal összhangban lévő célból történő kutatási tevékenység engedélyezhető. Kutatási tevékenység csak az igazgatóság szakértői véleményének figyelembevételével kiadott hatósági engedély birtokában, az igazgatóság szakembereinek jelenlétében végezhető.

3.1.8. Terület- és földhasználat

3.1.8.1. A régészeti lelőhelyen a talaj bolygatásával járó tevékenység csak a kultúrtörténeti értékek oltalmának figyelembe vételével történhet.

3.1.8.2. A területen új építmények elhelyezése tilos, különös tekintettel a területen található felszíni, mélységi és talajvizet megcsapoló vízkivételi műtárgyra, légvezetésekre és az ipari jellegű létesítményekre.

3.1.8.3. A területen külszíni bányaművelés és tőzegkitermelés nem végezhető.

3.1.8.4. A területen csak őshonos vadfajok tarthatók fenn. Mesterséges vadkibocsátás, zárttéri vadtartás a területen tilos.

3.1.8.5. A vadállományt a természetes vadeltartó képességnek megfelelő szinten kell tartani. A vadlétszám kontrolljára a vadászati módok közül a cserkelés, a riglizés és a téli vaddisznóhajtás alkalmazható.

3.1.8.6. A vadászati és vadgazdálkodási tevékenység nem járhat együtt természetkárosító tevékenységgel. Vaddisznóhajtás alkalmával lönyiladékok vágása, új feltáró utak kialakítása, régi cserkelő utak kitisztítása vagy felújítása, lőállás-sorszámok élőfára szegezése tilos.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.9.1. A turistaút mentén csak fából készült esőbeálló, asztal, pad, szeméttároló, valamint információs tábla helyezhető el.

3.2. *Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak* Gyep művelési ágú terület kezelése

3.2.1.1. - A benádasodott gyepeken szükség esetén nádvágas végezhető.

3.2.2. Erdők kezelése

- 3.2.2.1. A területen megjelent, agresszíven terjeszkedő akác szórványos előfordulásait fel kell számolni. Az akác visszaszorítására, és kiirtására – a védett fajok és élőhelyeik kíméletével – vegyszeres technológia is alkalmazható.
- 3.2.2.2. Az erdők öngyérülése és lékesedése folytán jelentkező álló és földön fekvő holtfa – kivéve a használt közlekedési utakat és a Mohosvár területét, továbbá a lápokba bedőlt fákat – a helyszínen hagyandó. A kismértékű beavatkozások kitermelt faanyagának egy részét szintén a területen kell hagyni.
- 3.2.2.3. Fakitermelés és faanyagmozgatás kizárólag a vegetációs időszakon kívül, október-február hónapok között, fagyott, lehetőség szerint havas talajon folytatható, leszámítva a lag-zónát, ahol a tisztítás, a bedőlt fák kihordása szeptember 1-től is végezhető
- 3.2.2.4. Tekintettel a cser üde termőhelyen jelentkező magas elegyarányára, az erdőkezelési munkákat általában a cser rovására, az előforduló egyéb őshonos fafajok megsegítésével kell végezni.
- 3.2.2.5. A területen az erdei melléktermékek gyűjtése tilos.

3.2.2.5.1. Kelemér 19/VI, 20/VI részletek kezelése

- 3.2.2.5.1.1. Egyes ritka, védett növényfajok, így különösen a vidrafű (*Menyanthes trifoliata*), a hüvelyes gyapjúsás (*Eriophorum vaginatum*) és a kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*) állományainak megőrzéséhez szükséges beavatkozások során a túlzottan záródott nyíres foltok csak óvatosan bonthatók meg, a kitermelés módja: szálszerűen, vagy kisebb csoportokban néhány törzs eltávolítása. A kivágott fatörzseket a lápról ki kell hordani.
- 3.2.2.5.1.2. A lápok körülvéző lag-zónában erdőkezelési beavatkozás csak kézi erővel végezhető.
- 3.2.2.5.1.3. A láp és élővilágának megőrzését, fenntartását szolgáló erdőkezelési tevékenységek a következő szempontok szerint végezhetők, szükség szerint:
  - idős, kiszáradt nyír- és rezgőnyár egyedek, és a kiszáradt fák kisebb csoportjainak kivágása és kihordása a lápokról a lápmedence feltöltődésének mérséklése érdekében;
  - a tőzegmohás lápok szegélyében felnőtt cserjék (elsősorban fűz) és fák (elsősorban nyírek) kivágása az úszóláp-jelleg megőrzése érdekében;
  - a lápok szegélyező erdőkből a lápokra bedőlt fák rendszeres eltávolítása a lápmedence feltöltődésének mérséklése érdekében;
  - nyírsarjak irtása a lehető legkisebb mértékű taposás mellett.

3.2.2.5.2. Kelemér 18/D; 19/A, 19/B; 20/B erdőrészek kezelése

- 3.2.2.5.2.1. A lápterület körül elhelyezkedő erdőben a természetes erdőszerkezet kialakítását, fenntartását szolgáló erdőkezelési tevékenységek a következő szempontok szerint végezhetők, szükség szerint:
  - vágásos üzemmód elvetése, átalakítási és fenntartási beavatkozások biztosítása átalakító, vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban. Csekély erélyű, eseti, a

mindenkori állományszerkezeti viszonyok figyelembe vételével megtervezett és végrehajtott beavatkozások alkalmazása;

- az erős koronájú, kielégítő egészségi állapotú, várhatóan magas életkort elérő faegyedek megsegítése;
- a sűrű állományrészekben kismértékű, csoportos-foltos mintázatú fellazítás;
- az elegyesség fokozása érdekében a bükk, a madárcseresznye, a kislevelű hárs alatt megjelenő újulat fokozatos felszabadítása lékvágással;
- az állományok alatt (a cserjeszintben, és az alsó lombkoronaszintben) megjelent őshonos faegyedek, facsoportok megsegítése, felszabadítása;
- az erős újulattal fedett erdőfoltokon és állományrészekben egy famagasságnál nem nagyobb átmérőjű mesterséges lékek nyitása;
- a teljesen záródott, aljnövényzet és újulat nélküli állományrészekben újabb korosztályok megjelenésének elősegítése lékvágással;
- a szétesési fázisba jutott erdőfoltok felújulási folyamatainak segítése érdekében a természetes úton keletkezett lékek megtartása, szükség szerint bővítése;
- a feltörekvő fiatalos foltokban – a természetes szelekció kiegészítéseképpen – a fafajarány mérsékelt kontrollja mellett a kiugró, erőteljesebb egyedek megsegítése.

16. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (...) VM rendelete**

a Maconkai-rét természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Maconkai-rét természetvédelmi terület elnevezéssel a Nógrád megyében, Bátonyterenye közigazgatási területén lévő, Bátonyterenye 0207/1b, 0219/16, 0219/17 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 6 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a Zagyva-völgy kis területen fennmaradt élőlény-közösségeinek, különösen a mocsárrét – zsombékoló magassásos – nem zsombékoló magassásos által alkotott élőhely-komplex megőrzése, a területen található védett növény- és állatfajok populációinak védelme, állományuk növelése az életlehetőségeiket javító természetvédelmi kezeléssel.

3. §

A védett természeti terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Maconkai-rét természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve**1. Természetvédelmi célkitűzések**

- 1.1. A Zagyva-völgyben egykor kiterjedt mocsári és réti élőhelytípusok, társulások maradványainak megőrzése különös tekintettel a zsombéksásosokra (*Caricetum elatae*), a nem zsombékoló magassásrétekre (*Caricetum acutiformis*, *Caricetum gracilis*, *Caricetum ripariae*, *Caricetum buekii*) és a mocsárrétek életközösségeire.
- 1.2. A területen élő védett növény- és állatfajok populációinak megőrzése, életfeltételeinek fenntartása különös tekintettel a hússzínű ujjaskosborra (*Dactylorhiza incarnata*), a vitéz kosborra (*Orchis militaris*) és a bánsági sásra (*Carex buekii*), továbbá a kétéltű fajok – kiemelten a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) – állományaira.
- 1.3. A területen található természetszerű élőhelyek, társulások megőrzése, fenntartása, valamint területi arányuk növelése az idegenhonos, valamint az őshonos, agresszíven terjeszkedő fajok állományainak területcsökkenése mellett. Az élőhelyek természetességi állapotának javítása, térbeli változatosságuk, biológiai sokféleségük növelése az őshonos élővilág tekintetében.
- 1.4. A területen található időszakosan vízborította élőhelyek, gerinctelen és gerinces faunájuk megőrzése.
- 1.5. A terület hidrológiai, biológiai, természetvédelmi célú kutatása és fejlesztése feltételeinek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A mocsári élőhelyek, rétek és fás élőhelyek természeti adottságainak, értékes életközösségeinek megőrzése, állapotuk javítása aktív természetvédelmi kezeléssel, a területre hagyományosan jellemző területhasználat (elsősorban a gyepterületek kaszálóként való fenntartása, vagy szarvasmarhával történő extenzív legeltetés) visszaállításával.
- 2.2. A területen található időszakosan vízborította élőhelyek területi kiterjedésének, valamint a vízborítás időtartamának növelése.
- 2.3. A védett, vagy lokálisan értékes növény- és állatfajok állományainak fenntartása, egyedszámuk növelése aktív természetvédelmi kezeléssel és a területre hagyományosan jellemző területhasználat visszaállításával, valamint élőhely-fejlesztéssel.
- 2.4. Természetvédelmi kezelési mintaterületek kijelölése az élőhelyek, fajok védelmére és az agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítására legalkalmasabb természetvédelmi kezelési módok megállapítása céljából.
- 2.5. Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások végzése.
- 2.6. A terület élővilág-védelmi érdekekkel összhangban álló bemutatási, oktatási célú hasznosítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése és fenntartása

- 3.1.1.1. A zsombékos állomány szegélyein az állomány belseje felé agresszíven terjedő növényeket és gyomokat évente egyszer, a nyár második felében kézi eszközökkel le kell vágni. A levágott növényi anyagot el kell távolítani a területről.
- 3.1.1.2. A nem zsombékoló magassárréteken évi kétszeri kaszálás (gépi vagy kézi) és a levágott növényi anyag eltávolítása szükséges. Adott éven belül az első kaszálásra június 15. utáni időpontban kerülhet sor.
- 3.1.1.3. A mocsárréteken évente legalább egyszeri kaszálás (gépi vagy kézi) és a levágott növényi anyag eltávolítása szükséges. Adott éven belül az első kaszálásra június 15. utáni időpontban kerülhet sor.
- 3.1.1.4. A terület keleti részén található égerliget területén a természetes szukcesszió során megtelepedő őshonos fás szárú növényfajok egyedeit meg kell hagyni. A természetes szukcesszió során megtelepedő őshonos fás szárú növényfajok egyedeit a terület fennmaradó részén a terület 15%-át elérő borítottságig kell meghagyni.
- 3.1.1.5. A rendelkezésekkel érintett területek elhelyezkedéséről a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja az adott terület tulajdonosát, vagy használóját.

3.1.2. Fajok védelme

- 3.1.2.1. Az élőhelykezelések tér- és időbeli rendjét az 1. pontban felsorolt növény- és állatfajok ökológiai igényéhez kell igazítani, a tér- és időbeli rend meghatározását alá kell rendelni e fajok megőrzésének. A gazdálkodási célú kaszálást június 15. után lehet kezdeni, a természetvédelmi kezelési célú kaszálást július 1. után.
- 3.1.2.2. Természetkímélő kaszálási gyakorlatot kell folytatni, amelynek legfontosabb elemei: nappal végzett kaszálás, láncfüggönyös vadriasztó használata, legfeljebb 3 méter szélességű kasza alkalmazása, lassú haladási sebesség, a kaszáló területének 10%-án térben összefüggő bűvósáv-rendszer visszahagyása. Szársértős kasza használata tilos.

3.1.3. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- 3.1.3.1. A területen a nem a művelési ágnak megfelelő használatot, továbbá nem a természetvédelmi kezelést, vagy az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló létesítmény elhelyezése tilos.

3.1.4. Látogatás

- 3.1.4.1. Csak a terület természeti értékeinek megismerését szolgáló, de a természeti értékeket nem veszélyeztető, nem károsító gyalogos turizmus lehetséges a területen.

3.1.5. Oktatás, bemutatás

- 3.1.5.1. A terület oktatási, bemutatási célú hasznosítása széleskörű nyilvánosság bevonásával kívánatos a természeti értékeket nem veszélyeztető, nem károsító módon.

3.1.6. Terület- és földhasználat

- 3.1.6.1. A területen műtrágyák, növényvédőszer használata, antibiotikus hozamfokozókkal történő kezelés alatt álló haszonállatok legeltetése tilos.
- 3.1.6.2. A nád gazdasági célú kaszálása csak a nád visszaszorítása érdekében folytatható.
- 3.1.6.3. A terület erdőgazdálkodási célú hasznosítása nem megengedhető.
- 3.1.6.4. A területen csak őshonos vadfajok tarthatók fenn.
- 3.1.6.5. A vadállományt a természetes vadeltartó képességnek megfelelő szinten kell tartani.
- 3.1.6.6. Vadgazdálkodási létesítmények az igazgatósággal egyeztetett helyen és módon, a terület degradált részein helyezhetők el. Nagyvad etetése tilos.
- 3.1.6.7. Vadföld létesítése, mesterséges vadkibocsátás és zárttéri vadtartás a területen tilos.
- 3.1.6.8. Vízgazdálkodási célú beavatkozás kizárólag a területtel szomszédos közutak, vasúti pálya, szántók indokolt védelmének céljából történhet az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekre tekintettel, a terület vízrajzi adottságainak tartós megváltoztatása nélkül.
- 3.1.6.9. A területen ipari és bányászati tevékenység – a terület védetté nyilvánításáról szóló jogszabály hatályba lépésének időpontja előtt kiadott érvényes engedélyben foglaltak kivételével – nem folytatható. Érvényes engedéllyel rendelkező, fenti körbe tartozó tevékenység csak a területen található élőhelyek és azok életközösségeinek, továbbá a területen található védett növény- és állatfajok veszélyeztetése, károsítása nélkül valósítható meg.
- 3.1.6.10. A területen új építmény elhelyezése - a természetvédelmi kezelést, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló építmény kivételével - tilos. A már meglévő sajátos építmények fenntartásával, kezelésével kapcsolatos tevékenységek az 1. pontban foglaltakkal összhangban tovább folytathatóak.
- 3.1.6.11. A területen nem a gye- és nádgazdálkodásból származó anyagot tárolni tilos.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- 3.1.7.1. Természetvédelmi infrastruktúráként csak a terület hatósági tájékoztató táblával való megjelölését, valamint a természetvédelmi célú bemutatást szolgáló létesítmények helyezhetők el.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gye (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- 3.2.1.1. A művelési ág megváltoztatása tilos.
- 3.2.1.2. A kaszálást a 3.1.1. alpontban a kaszálásra vonatkozó előírásoknak megfelelően kell végezni.
- 3.2.1.3. Az igazgatóság által a terület tulajdonosával egyetértésben kijelölt természetvédelmi kezelési mintaterületeken szarvasmarhával történő legeltetés legfeljebb 1 állategység/ha állatsűrűséggel folytatható. Egyéb haszonállattal való legeltetés nem végezhető a területen.
- 3.2.1.4. A gyepek felülvetése tilos.

17. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

a Tétényi-fennsík természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(1) Védetté nyilvánítom Tétényi-fennsík természetvédelmi terület elnevezéssel a Pest megyében, Törökbálint közigazgatási területén lévő, Törökbálint 0152/44 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, valamint a Budapest közigazgatási területén lévő, Budapest XXII. kerület 239924/3-ból 6,42 hektár (a következő EOVS koordináta-párok által meghatározott területrész: E643655-N230380, E643663-N230358, E643672-N230331, E643675-N230323, E643720-N230318, E643744-N230315, E643790-N230311, E643825-N230306, E643392-N230226, E643559-N230165, E643593-N230159, E643408-N230242, E643474-N230293, E643519-N230348, E643634-N230374, E643826-N230303, E643858-N230236, E643893-N230172, E643856-N230171, E643779-N230179, E643706-N230186, E643655-N230179, E643605-N230164, E643544-N230167, E643519-N230180, E643510-N230187, E643473-N230199, E643430-N230211, E643400-N230223, E643461-N230203), 239926-ból 0,69 hektár (a következő EOVS koordináta-párok által meghatározott területrész: E643646-N230513, E643632-N230460, E643631-N230452, E643632-N230444, E643635-N230432, E643649-N230397, E643653-N230386, E643632-N230380, E643525-N230355, E643619-N230475, E643644-N230514), 239932/1, 239932/2 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 147,78 hektár kiterjedésű területet.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő, aláhúzással jelölt helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a terület természetközeli állapotú pusztafüves lejtősztyepp vegetációjának és az élőhelyhez kötődő állatvilág hosszú távú megőrzése.

3. §

A védett természeti terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Tétényi-fennsík természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. *Természetvédelmi célkitűzések*

- A terület lejtősztyepp élőhelyeinek és változatos élővilágának megőrzése.
- A területen található védett növény- és állatfajok (különös tekintettel: a pannon deres csenkesz */Festuca pallens subsp. pannonica/*, a pézsmahagyma */Allium moschatum/*, a borzas vértő */Onosma visianii/*, az ezüstaszott */Paronychia cephalotes/*, a csinos árvalányhaj */Stipa pulcherrima/*, az erdei szellőrózsa */Anemone sylvestris/*, a barátposzáta */Sylvia atricapilla/*, a kenderike */Carduelis cannabina/* és a töviszűrő gébics */Lanius collurio/* (beleértve a közösségi jelentőségű fajokat) és élőhelyeik (dolomitsziklagyep, lejtősztyepp, délies lejtőgyepek, lejtősztyepp, délies lejtőgyepek, kikopások, északias lejtőgyepek, platógyepek, szegélygyepek, továbbá egyéb közösségi jelentőségű élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása.
- Az őshonos növényzet regenerációjának elősegítése.
- A terület élővilágának további, természetvédelmi célú kutatásának és bemutatásának biztosítása.
- A terület urbanizációs hatásokkal mérsékelten érintett, természetközeli állapota hosszú távú megőrzésének és a tájképi értékek fennmaradásának biztosítása.

2. *Természetvédelmi stratégiák*

- Az értékes és veszélyeztetett élőhelyek természetvédelmi vagyonkezelésbe vétele.
- Az idegenhonos fa- és cserjefajok állományainak visszaszorítása.
- A terület határain és a nagyobb átvezető utak mentén fás növényzet kialakulásának elősegítése.
- A leromlott gyepekben a terület természetes növényzetére jellemző, ritkább fajok megtelepedésének elősegítése kaszálással, legeltetéssel.
- Természetvédelmi kezeléseket megalapozó kutatások végzése.
- A terület oktatási és bemutatási célú hasznosítása.
- A közlekedés korlátozása.
- Az illegális hulladék-elhelyezés megakadályozása.
- Az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok megvalósítását elősegítő és azt szolgáló földhasználat megvalósítása.

3. *Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. *Élőhelyek kezelése, fenntartása*

- A természetközeli gyep, cserjés területeken a meglévő és megjelenő invazív fásszárú növényfajok, különösen a bálványfa (*Ailanthus altissima*), a keskenylevelű ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*), a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) egyedeit maghozó állapotuk előtt el kell távolítani mechanikai úton, vagy speciális, csepegésmentes növényvédőszer kijuttatással.

- A cserjéseket a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) által meghatározott mértékben és területi kiterjedésben vissza kell alakítani gyepké, a megmaradó területeken a természetes folyamatokon alapuló szukcesszió lehetőségét kell biztosítani.
- Szükség szerint – az igazgatósággal egyeztetett helyen és módon – a szukcesszió elősegítése érdekében őshonos, a termőhelynek megfelelő facsoportokat kell mesterségesen kialakítani.
- Az e pontban felsorolt, továbbá a jogszerűen végzett egyéb tevékenységek során keletkezett levágott növényi anyagot a területéről a levágást követő egy hónapon belül el kell távolítani.

3.1.2. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A területen hulladék elhelyezése tilos, az illegális hulladéklerakókat fel kell számolni.
- A tájképromboló, használaton kívüli infrastruktúrát, az épületmaradványokat el kell bontani, a betontömböket és az építési hulladékot el kell szállítani a területéről.

3.1.3. Látogatás

- A területet – a jogszerűen gazdálkodók és a természetvédelmi kezelést végzők kivételével – csak gyalogosan lehet látogatni, a földutakról tilos letérni.

3.1.4. Oktatás, bemutatás

- A természetvédelmi célú oktatási és bemutatási tevékenységet az igazgatóság által kijelölt területrészen kell megvalósítani.
- A területen csak a természeti értékeket nem károsító rendezvény engedélyezhető.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület természeti értékeinek teljesebb megismerése céljából folytatni kell a terület természetvédelmi célú kutatását, megfigyelését különös tekintettel az ízeltlábú fajokra.
- A területre betelepített növénypopulációk állapotát folyamatosan figyelemmel kell kísérni.
- A természetvédelmi kezelés hatékonyságának ellenőrzésére rendszeresen vizsgálni és dokumentálni kell a növényzet változását és egyes, az igazgatóság által meghatározott védett növény és állatfajok, valamint az invazív növényfajok elterjedését, állományméretét.

3.1.6. Terület- és földhasználat

- Gépjárművel közlekedni csak életveszély elhárítása, katonai, rendészeti tevékenység végzése, továbbá természetvédelmi kezelési célból lehetséges, ide értve a jogszerűen folytatott mezőgazdasági tevékenységhez szükséges közlekedést.
- A terület ipari és bányászati céllal nem hasznosítható.
- A földutak szilárd burkolattal való borítása vagy szélesítése tilos.
- Új építmény csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében helyezhető el, tartható fenn. A meglévő építmények felújítása csak a természeti és táji értékek veszélyeztetése, károsítása nélkül végezhető el.
- A területen új nyomvonalas létesítmény nem alakítható ki.
- Tápanyag- és talajerő utánpótlás csak a legelő állatok elhullajtott ürülékével történhet.

- A fás szárú invazív fajok egyedeinek eltávolítása során csepegésmentes technológiával kijuttatott gyomirtó vegyszerek használata és a zárlati károsítók elleni, jogszabályban előírt védekezés kivételével a területen tilos növényvédőszer használata.
- A területen technikai sporttevékenységet folytatni tilos.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- Az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló természetvédelmi infrastruktúra fejlesztése során csak természetes anyagokat lehet felhasználni.

3.2. Művelési ághoz, vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gyeppek kezelése, fenntartása

- A gyepterületeket legeltetni csak juhval, 0,3 állategység/hektár állatlétszámmal, szakaszosan, az igazgatósággal egyeztetett módon lehet. Amennyiben a legeltetés nem lehetséges, úgy a gyepterületeket évente – az igazgatósággal egyeztetett – változó helyen, a gyepterület 10 %-ának kaszálatlanul hagyása mellett mozaikosan lehet kaszálni vadkiszorító technikával, vadriasztó lánc használatával. A kaszálás legkorábbi kezdő időpontja július 1. A lekaszált növényanyagot le kell hordani a területről a kaszálást követő egy hónapon belül. Szükség esetén – az igazgatósággal egyeztetve – tisztító kaszálást kell végezni.

18. melléklet a VM/JF/2070/2011. számú előterjesztéshez

**A vidékfejlesztési miniszter
.../2011. (.... ....) VM rendelete**

a Zabanyik-hegy természetvédelmi terület létesítéséről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

(1) Védetté nyilvánítom Zabanyik-hegy természetvédelmi terület elnevezéssel a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Szőlősardó közigazgatási területén lévő, Szőlősardó 024, 025, 032, 033, 034 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 62,51 hektár kiterjedésű területet.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő helyrajzi számú ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a területen található lejtősztyeprétek, félszáraz gyepek, felhagyott gyümölcsösök, karsztbokorerdők természeti értékeinek, kiemelten az osztrák sárkányfű (*Dracocephalum austriacum*) populációinak, megőrzése.

3. §

A védett természeti terület természetvédelmi kezelési tervét az *1. melléklet* tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A Zabanyik-hegy Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelési terve

1. TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK

- 1.1. A fokozottan védett osztrák sárkányfű (*Dracocephalum austriacum*) állományának megőrzése, a faj populációjának és egyéb védett értékeknek otthont adó sztyeprétek megőrzése.
- 1.2. A természetes szerkezetű és összetételű (idegenhonos fajok jelenlététől mentes) növénytakaróval fedett gyepek élőhely fenntartása.
- 1.3. A terület botanikai és zoológiai értékeinek teljes körű feltárása, természetvédelmi helyzetük folyamatos figyelemmel kísérése és dokumentálása.
- 1.4. A terület oktatási és bemutatási célú hasznosítása.

2. TERMÉSZETVÉDELMI STRATÉGIÁK

- 2.1. Az osztrák sárkányfű, valamint a területen található további védett növény- és állatfajok védelme élőhelyvédelmi beavatkozások útján. A osztrák sárkányfűnek otthont adó sztyepréten a cserjésedés megakadályozása, szükség esetén vegetációs időszakon kívül szelektív cserjeirtással.
- 2.2. A terület gyepeinek kaszálással való fenntartása.
- 2.3. Idegenhonos fajok elsősorban az erdeifenyő (*Pinus sylvestris*) és a feketefenyő (*Pinus nigra*) eltávolítása a területről.
- 2.4. Tájhasználat, területhasználat összhangjának biztosítása a természetvédelmi célkitűzésekkel.
- 2.5. A terület táji értékei védelmének biztosítása a tájkép-átalakítással járó tevékenységek tiltásával.
- 2.6. A legszükségesebb természetvédelmi infrastruktúra kiépítése és fenntartása.

3. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI MÓDOK, KORLÁTOZÁSOK ÉS TILALMAK

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Fajok védelme

- 3.1.1.1. Az osztrák sárkányfű virágzásának időszakában a Természetvédelmi Őrszolgálat fokozott jelenléttel gondoskodik az állomány megóvásáról.
- 3.1.1.2. A gyepterületen a cserjésedést az osztrák sárkányfű élőhelyének megőrzése, fenntartása érdekében minimális beavatkozásokkal – cserjeirtás – vissza kell szorítani. A cserjeirtásra, annak módjáról és idejéről a természetvédelmi kezelésért felelős Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósággal (továbbiakban: igazgatóság) előzetesen egyeztetve, csak a téli időszakban (december 1–február 28.) kerülhet sor.
- 3.1.1.3. A kaszálás és szárazúzózás időpontját a fokozottan védett és védett növényfajok virágzásának és termésérlelésének figyelembevételével kell meghatározni, e beavatkozásokra adott évben csak augusztus 15-ét követően kerülhet sor.

- 3.1.1.4. A lekaszálás és a taposás elkerülése érdekében az igazgatóság gondoskodik az osztrák sárkányfű termőhelyének kb. 50 cm magas gallykerítéssel történő körbekerítéséről.
- 3.1.1.5. A gyepfenntartó kaszálások és szárazúzózások alkalmával az osztrák sárkányfű termőhelyét el kell kerülni.
- 3.1.1.6. A taposási kár elkerülése érdekében a területen található, az ingatlan-nyilvántartásba be nem jegyzett földutakat fel kell számolni.
- 3.1.1.7. A kaszálás során keletkezett szénát a területről 30 napon belül le kell hordani.

3.1.2. Látogatás

- 3.1.2.1. A terület legfeljebb 20 fő létszámú csoportok számára szabadon látogatható, ennél nagyobb létszámú csoportok csak az igazgatóság által biztosított szakvezetéssel látogathatják a területet. A létszámkorlátozás a terület oktatási és bemutatási célú hasznosítására is vonatkozik.
- 3.1.2.2. A terület idegenforgalmi, üdülési és rekreációs célokat nem szolgálhat, ilyen jellegű fejlesztés (a jelzett turistaút és kilátópont kiépítése) tilos.
- 3.1.2.3. A területen karbantartási munkálatokat végzők és jogszerűen gazdálkodók részére biztosítani kell a belépést.

3.1.3. Kutatás, vizsgálatok

- 3.1.3.1. Kutatási tevékenység a területen csak a természetvédelmi hatóság által, a részletes kutatási terv alapján kiadott engedély birtokában, az igazgatósággal és a tulajdonossal a kutatás helyéről és idejéről történt előzetes egyeztetést követően lehetséges.

3.1.4. Terület- és földhasználat

- 3.1.4.1. Új épület, építmény és nyomvonalas létesítmény (út, légvezeték, földkábel, közművek stb.) létesítése tilos.
- 3.1.4.2. A területen vadászati és vadgazdálkodási létesítmény elhelyezése hordozható magasles kivételével tilos.
- 3.1.4.3. A területen csak az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett földutak használhatók gépjárművel.
- 3.1.4.4. A növényzettel benőtt, ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett földutakat ki kell tisztítani.
- 3.1.4.5. A gyepterületen tilos a művelési ág megváltoztatása.
- 3.1.4.6. A területen a mesterséges vadkibocsátás és a zárttéri vadtartás tilos.
- 3.1.4.7. A területen a földről történő vadetetés tilos.

3.1.5. Természetvédelmi infrastruktúra

- 3.1.5.1. A terület határán hatósági tájékoztató táblákat kell kihelyezni, és gondoskodni kell fenntartásukról.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gyepkezelése

- 3.2.1.1. Az osztrák sárkányfű élőhelyén a gyepet jó természetességi állapotban kell megőrizni. A fokozottan védett faj állományát veszélyeztető mértékű cserjésedés esetén kismértékű szelektív, a védett cserjefajokat megtartó cserjeritkítást kell végezni.

- 3.2.1.2. Az osztrák sárkányfű élőhelyének kivételével a gyep évente egy alkalommal, augusztus 15-ét követően géppel lekasálható.
- 3.2.1.3. A gyep legeltetése a talajfelszín bolygatásának elkerülése érdekében, valamint a gyep égetése tilos.
- 3.2.1.4. A gyepben megjelenő idegenhonos fafajok (az erdeifenyő, a feketefenyő) szórványosan előforduló egyedeit el kell távolítani, e tevékenységet egyeztetni kell az illetékes erdészeti hatósággal.
- 3.2.1.5. Gyepet is érintő fahasználati tevékenységek közül fakivágás, a faanyag mozgatása és felkészítése, továbbá a cserjeirtás csak vegetációs időszakon kívül, téli időszakban (december 1–február 28.), fagyott és hóval borított talajon lehet elvégezni.
- 3.2.1.6. A Szőlősardó 2H erdőrészlettel határos Szőlősardó 024 helyrajzi számú gyepen tilos a faanyagmozgatás és a deponálás.